

ROBERT DŽORDAN

TOČAK VREMENA

KNJIGA ŠESTA

GOSPODAR HAOSA

Preveli
Goran Skrobonja
Slavica Bogić-Mijović

■ Laguna ■

Naslov originala
Robert Jordan
Lord of Chaos
Book Six of The Wheel of Time

Copyright © 1994 by Bandersnatch Group, Inc.
All rights reserved.

Translation Copyright © 2007, 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Betsi

SADRŽAJ

	MAPE	10, 311
Prolog	PRVA PORUKA	13
Poglavlje 1	LAV NA BRDU	67
Poglavlje 2	PRIDOŠLICA	79
Poglavlje 3	OČI JEDNE ŽENE	90
Poglavlje 4	SMISAO ZA ŠALU	102
Poglavlje 5	DRUGAČIJI PLES	116
Poglavlje 6	NITI SATKANE OD SENKE	138
Poglavlje 7	GLAVOLOMKA	154
Poglavlje 8	OLUJA SE SPREMA	175
Poglavlje 9	PLANOVI	192
Poglavlje 10	IZREKA U KRAJINAMA	206
Poglavlje 11	LEKCIJE I UČITELJI	220
Poglavlje 12	PITANJA I ODGOVORI	230
Poglavlje 13	ISPOD PRAŠINE	246
Poglavlje 14	SNOVI I KOŠMARI	261
Poglavlje 15	HRPA PESKA	273
Poglavlje 16	KAKO TOČAK KAŽE	289
Poglavlje 17	TOČAK ŽIVOTA	300
Poglavlje 18	UKUS SAMOĆE	310
Poglavlje 19	PITANJA TOHA	325
Poglavlje 20	IZ STEDINGA	334
Poglavlje 21	KA ŠADAR LOGOTU	344

Poglavlje 22	NA JUG	355
Poglavlje 23	SHVATITI PORUKU	366
Poglavlje 24	POSLANSTVO	370
Poglavlje 25	KAO MUNJE I KIŠA	379
Poglavlje 26	LINIJE POVEZIVANJA	392
Poglavlje 27	DAROVI	401
Poglavlje 28	PISMA	418
Poglavlje 29	VATRA I DUH	432
Poglavlje 30	IZLEČITI IZLEČENO	441
Poglavlje 31	CRVENI VOSAK	458
Poglavlje 32	ŽURNO PRIZVANA	468
Poglavlje 33	HRABROST DA OJAČA	478
Poglavlje 34	PUTOVANJE U SALIDAR	488
Poglavlje 35	U DVORANI PREDSTAVNICA	494
Poglavlje 36	AMIRLIN JE UZDIGNUTA	501
Poglavlje 37	KAD BITKA OTPOČNE	511
Poglavlje 38	IZNENADNA JEZA	521
Poglavlje 39	MOGUĆNOSTI	530
Poglavlje 40	NEOČEKIVANI SMEH	541
Poglavlje 41	PRETNJA	550
Poglavlje 42	CRNA KULA	563
Poglavlje 43	RUŽINA KRUNA	572
Poglavlje 44	BOJA POVERENJA	578
Poglavlje 45	GORKA POMISAO	589
Poglavlje 46	IZA KAPIJE	599
Poglavlje 47	IZGUBLJENA ŽENA	614
Poglavlje 48	NOŽ KAO OSLOKAC	625
Poglavlje 49	OGLEDALO IZMAGLICA	634
Poglavlje 50	BODLJE	652
Poglavlje 51	ULOV	664
Poglavlje 52	TALASI MOĆI	669
Poglavlje 53	PRAZNIK SVETALA	683
Poglavlje 54	PORUKA	696
Poglavlje 55	DUMAJSKI KLADENCI	711
Epilog	ODGOVOR	727
	REČNIK	733
	O AUTORU	749

Lavovi su raspevani, brda hitro beže
Mesec danju sija, sunce noću žeže.
Slepica i gluvać i budala svaka sada
Srećni su Gospodar haosa dok vlada.

napev iz dečje igre, koji se mogao čuti
u Velikom Aravalonu u Četvrtom dobu

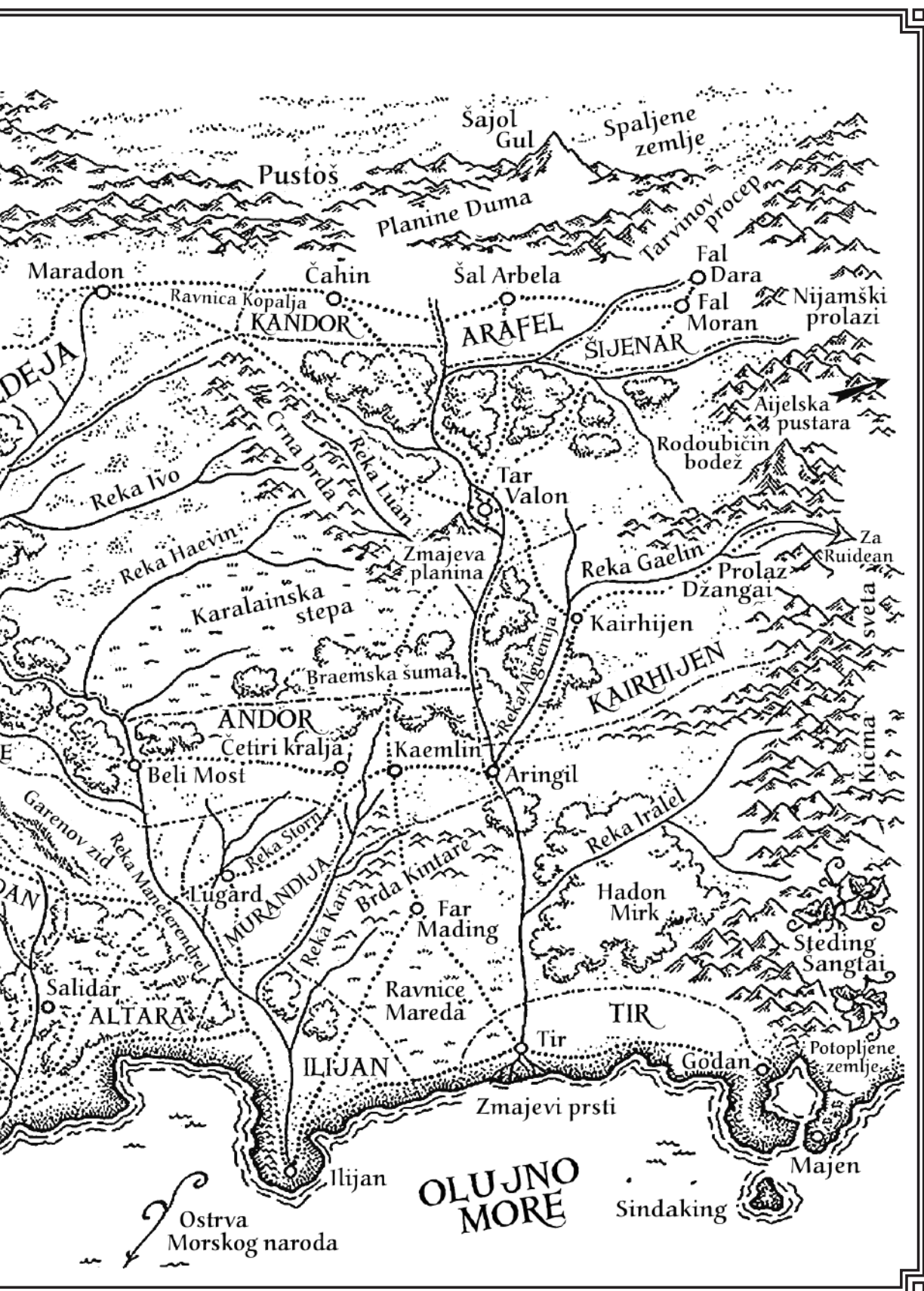
MRTVO
MORE

ARITSKI
OKEAN

Tremalking

PROLOG

PRVA PORUKA

Demandred istupi na crne padine Šajol Gula i prolaz, otvor u tkanju stvarnosti, nestade. Iznad njega, uskomešani sivi oblaci prikrihli su nebo, naopako more lenjih talasa pepela što se sudaraju oko skrivenog vrha planine. Pod njim, preko puste doline trepere čudna svetla, slabašna plava i crvena, ne uspevajuci da razbiju senovitu tminu što je obavila njihov izvor. Munja zapara oblake i zatutnja tromi grom. Para i dim podigoše se sa pukotina rasutih niz padinu, malih koliko čovečja šaka ili pak dovoljno velikih da progutaju i desetoricu ljudi.

Odmah je otpustio Jednu moć i sa iščezlim slatkim osećanjem otišla su i izoštrena čula, zbog kojih je sve bivalo snažnije, jasnije. Odsustvo saidina ostavilo ga je praznog, a opet, izgleda da bi samo budala bila iole spremna da ovde usmerava. Uostalom, samo bi budala i želela da bolje vidi, omiriše ili oseti.

U onome što se sada zvalo Doba legendi, ovo je bilo bezazleno ostrvo u hladnom moru, omiljeno među onima koji su uživali u seoskim predelima. Uprkos pari, sada je bilo jezivo hladno; nije sebi dopustio da oseti studen, ali nagoni je povukao krznom opervaženi plašt od baršuna. Izdisao je paperjastu izmaglicu, jedva vidljivu pre nego što bi je progutao vazduh. Svet je bio čisti led nekoliko stotina liga severno, no Takanđar je oduvek bio suv kao i svaka druga pustinja, mada, stalno okovan zimom.

U neku ruku, bilo je vode; modrikasti potočić teglio se niz stenovitu padinu pored kovačnice sivog krova. Iznutra su odzvanjali maljevi i uz svaki odjek na skućenim bi prozorima blesnula bela svetlost. Uz grubi kameni zid kovačnice u beznađu se zgrčila žena u dronjcima. Bez sumnje, posredi su bili ljudi zarobljeni prilikom upada u Krajine. Ali tako ih je malo; mora biti da se sada Mirdraali jedu od muke. Posle nekog vremena oštrice bi im propadale i morale su biti zamenjene, bez obzira na to što su se upadi u Krajine proredili.

Pojavi se jedan kovač, zdepasto tromo čovekoliko stvorenje kao od planine odvaljeno. Kovači nisu bili odistinski živi; ma koliko udaljeni od Šajol Gula, pretvarali bi se u kamen ili prah. Niti su se bavili uobičajenim kovačkim zanatom; nisu pravili ništa drugo doli mačeve. Ruke ovoga držale su mač u dugim mašicama, već utrnulu oštricu, bledu kao mesecom obasjani sneg. Živ ili ne, kovač je bio obazriv kada je u tamni potok uronio metal koji je tinjao.

„Ne! Ne! NE!“, vrisnuo je tada. Zvuk je nestajao ne jenjavajući, kao da je onaj koji vrišti povučen nezamislivo daleko. Sada je oštrica bila gotova.

Još jednom, pojavio se kovač – možda onaj isti, možda neki drugi – i povukao ženu na noge. Žena, beba i dete počеше da jauču, ali ipak, detence bi istrgnuto i gurnuto u naručje devojčice. Konačno, žena pronađe u sebi mrvicu hrabrosti. Uplakana, ona se mahnito ritnu u ogreba kovača. To mu je zasmetalo koliko bi i kamenu. Njeni krici zamreše čim se našla unutra. Maljevi ponovo počеше da odjekuju, zaglušivši dečje jecaje.

Jedno kovanje, jedna oštrica dovršena, a biće još dve. Demandred nikada ranije nije video manje od pedeset zarobljenika koji čekaju da plate danak Velikom gospodaru Mraka. Mora biti da se Mirdraali baš jedu od muke.

„Zar se dangubi kada pozove Veliki gospodar?“ Glas je zvučao kao mrvljenje istrulele kože.

Demandred se lagano okrenu – kako li samo jedan Polučovek sme da mu se obrati takvim tonom?! – ali reči osude mu zamreše na usnama. Nije posredi bio bezoki pogled nezdravo bledog lica; Mirdraalov pogled užasnua bi svakog čoveka, ali Demandred je odavno iščupao strah iz sebe. Svi su oni bili stasiti, visoki, izvitoperene predstave ljudi, toliko nalik jedni drugima kao da su izliveni u istom kalupu. Ovaj je bio viši.

„Ja ću te odvesti Velikom gospodaru“, rekao je Mirdraal. „Ja sam Šajdar Haran.“ Okrenuo se i pošao uz planinu vijugavim zmijskim pokretima. Crni plašt visio mu je neprirodno mirno, bez ikakvog mreškanja.

Demandred je oklevao pre nego što je krenuo za njim. Imena Poluljudi oduvek su bila na jezokolomnom troločkom. Šajdar Haran došlo je na onom što su ljudi sada nazivali Starim jezikom. Značilo je Ruka Mraka. Još jedno iznenađenje, a on ih nije voleo, pogotovo ne na Šajol Gulu.

U planinu se moglo ući kroz jednu od rasutih pukotina, iz koje nisu izlazili ni dim ni para. Ulaz je bio dovoljno velik da zajedno prođu dvojica ljudi, ali Mirdraal je i dalje išao prvi. Gotovo odmah, put se spuštao; tunel je bio popločan ravnim i uglačanim kamenom. Dok je Demandred zalazio sve dublje, prateći široka leđa Šajdara Harana, hladnoća se polako gubila pred sve jačom toplotom. Bio je svestan te promene, ali nije dozvolio da ona na njega utiče. Bleda svetlost, jasnija od večitog sumraka napolju, podigla se sa kamena i ispunila tunel. Sa svoda su štrčali nazubljeni šiljci, kameni zubi spremni da škljocnu; pripadali su Velikom gospodaru, da razderu nevernog ili izdajnika. Nisu bili prirodni, naravno, ali bili su delotvorni.

Demandred je iznenada nešto primetio. Svaki put kada je prolazio ovuda ti šiljci skoro bi mu očešali teme. Sada su bili za dve šake ili više nad Mirdraalovom glavom.

To ga je iznenadilo. Nije posredi bila promena visine tunela – ovde je čudno bilo obično – već o dodatnom prostoru koji je Polučovek dobio. Veliki gospodar je namigivao Mirdraalima kao i ljudima. Taj dodatni prostor bio je nešto što valja zapamtiti.

Tunel se iznenada otvorio na širokom rubu iznad jezera istopljenog kamena, crvenog prošaranog crnim, gde su plamenovi visine čoveka igrali, zamirali i nanovo se podizali. Nije bilo svoda, samo veliki otvor što se diže kroz planinu prema nebu, koje nije bilo takanđarsko. Spram ovog, takanđarsko je izgledalo obično, sa svojim divlje izbrazdanim oblacima koji jure kao da su gonjeni najjačim vetrovima što ih je svet video. Ljudi su ovo zvali Jama usuda i samo je nekolicina znala koliko je to ime prikladno.

Čak i posle svih poseta – a prva je bila pre dobrih tri hiljade godina – Demandred je osetio strahopoštovanje. Ovde je mogao da oseti Rupu, toliko davno izbušeni otvor do mesta gde je Veliki gospodar zatvoren još od trena Stvaranja. Ovde ga je preplavilo prisustvo Velikog gospodara. Fizički, to mesto nije bliže Rupi od bilo kog drugog na svetu, ali ovde je Šara istanjena, zbog čega je mogla da se oseti.

Demandred nikad nije bio bliži osmehu. Kakve su budale bili oni koji su se suprotstavili Velikom gospodaru. Ah, Rupa je i dalje bila zatvorena, mada, slabije nego kada je ustao iz dugog sna i oslobodio se iz sopstvenog zatvora u njoj. Zaprečena ali šira nego kada se probudio. Opet, ne toliko velika kao kad je sa svojom bratijom bačen u nju po okončanju Rata Moći, ali prilikom svake posete posle buđenja sve prostranija. Uskoro će prepreke nestati i Veliki gospodar ponovo će se ispružiti preko zemlje. Uskoro će doći Dan povratka. I on će vladati svetom za sva vremena. Naravno, pod Velikim gospodarom. I, razume se, sa ostalim preživelim Izabranima.

„Sada možeš otići, Polutane.“ Nije želeo da ovo biće ovde vidi kako ga nadvladava zanos. Zanos i bol.

Šajdar Haran se ne pomeri.

Demandred otvori usta – i glas mu prasnu u glavi.

DEMANDREDE.

Zvati to glasom bilo je kao planinu nazvati kamenčićem. Gotovo da ga je skršilo unutar lobanje; ispunilo ga je zanosom. On pade na kolena. Mirdraal je hladno stajao i posmatrao ga, ali samo je delićem sebe mogao da uopšte primeti to biće, uz taj glas koji mu ispunjava mozak.

DEMANDREDE, KAKVO JE STANJE U OVOM SVETU?

„Rafhin je mrtav, Veliki gospodaru. Od juče.“ Osećao je bol. Prejaka sreća brzo se pretvorila u patnju. Ruke i noge su mu se grčile. Sada se znojio. „Lanfear je nestala bez traga, baš kao i Asmodean. A Grendal kaže da se Mogedijen nije našla s njom kako su se dogovorile. To se takođe dogodilo juče, Veliki gospodaru. Ne verujem u slučajnosti.“

IZABRANI NESTAJU, DEMANDREDE. OTPADAJU SLABI. ONAJ KOJI ME IZDA, UMREĆE KONAČNOM SMRĆU. ASMODEAN, IZOPAČEN ZBOG SVOJE SLABOSTI. RAFHIN, MRTAV ZBOG SVOG PONOSA. SLUŽIO JE DOBRO, A ČAK GA NI JA NE MOGU SPASTI OD KOBNE VATRE. ČAK NI JA NE MOGU ISTUPITI VAN VREMENA.

Na trenutak je strašni bes ispunio taj grozni glas i – da li bi to mogla biti frustracija? Samo na trenutak.

ZAROBIO ME JE DREVNI NEPRIJATELJ, ONAJ KOGA ZOVU ZMAJ. DEMANDREDE, BI LI ZA MENE OSLOBODIO KOBNU VATRU?

Demandred je oklevao. Kap znoja kliznula mu je niz obraz; kao da je potrajalo čitav sat. Tokom Rata Moći, obe strane su godinu dana koristile kobnu vatru. Dok nisu uvidele posledice. Bez sporazuma ili primirja – nikada nije bilo primirja, kao što nije bilo ni milosti – jednostavno su prestale da je upotrebljavaju.

Te godine, čitavi gradovi stradali su od kobne vatre, stotine hiljada niti iz Šare je spaljeno; umalo se sama stvarnost nije rasplesala, svet i svemir isparavali su kao izmaglica. Oslobodi li se kobna vatra još jednom, možda više neće ni biti sveta kojim bi se moglo vladati.

Još nešto ga je kopkalo. Veliki gospodar već je znao kako je Raffin umro. I činilo se da više od njega zna o Asmodeanu. „Kako zapovedaš, Veliki gospodaru, tako ću i učiniti.“ Možda su mu se mišići grčili, ali glas mu je bio siguran i stalozhen. Po kolennima su mu od vrelog kamena poizbijali plikovi, međutim, to meso kao da je pripadalo nekom drugom.

I HOĆEŠ.

„Veliki gospodaru, Zmaj može biti uništen.“ Mrtav čovek ne bi mogao ponovo rukovati kobnom vatrom i možda onda Veliki gospodar ne bi video potrebu za njom. „Neznalica je i slab, rasipa svoju pažnju na mnogo strana. Raffin je bio sujeta budala. Ja...“

HOĆEŠ LI DA BUDEŠ NAE'BLIS?

Demandredu se jezik ukoči. Onaj koji će stajati samo korak ispod Velikog gospodara, zapovedajući ostalima. „Želim samo da ti služim, Veliki gospodaru, kako god mogu.“ Nae'blis.

ONDA SLUŠAJ I SLUŽI. POSLUŠAJ KO ĆE UMRETI A KO ŽIVETI.

Glas je uz prasak utihnuo, a Demandred je jeknuo. Suze radosnice slivale su mu se niz lice.

Mirdraal ga je nepomično posmatrao.

„Prestanite da se vrpeljite.“ Ninaeva ljutito zabaci dugu pletenicu preko ramena. „Ovo neće uspeti nastavite li da se vrtite na stolici kao da imate pundravce.“

Nijedna žena sa druge strane klimavog stola nije izgledala starije od nje, mada, jesu bile, i to dvadeset ili više godina, i nijedna od njih se nije stvarno vrpeljila, ali zbog vreline Ninaeva je bila na ivici živaca. Činilo se da u sobičku bez prozora nema vazduha. Kupala se u znoju; one su izgledale kao da ih vrelina ne dotiče. Leana, u domanskoj haljini od tanušne plave svile, samo bi slegnula ramenima; visoka žena bakarne kože posedovala je naizgled beskrajnu količinu strpljenja. Obično. Sijuan, lepa i neumoljiva, retko ga je imala.

Sada ona odgundža nešto i razdraženo ponovo poravna svoje suknje; obično je nosila prilično jednostavnu odeću, ali ovog jutra bila je u finoj žutoj platnenoj haljini sa

tairenskim lavirintom izvezenim oko izreza na grudima, kome je samo malo nedostajalo da bude predebok. Njene plave oči bile su hladne kao duboke vode studenca. To jest bile bi, da vreme nije poludelo. Moglo je biti da joj se ruho promenilo, ali ne i oči.

„Nikako neće uspeti“, prasnula je. Zadržala je i isti način obraćanja. „Ne može se trup zakrpati kada ceo brod izgori. Elem, to je čisto gubljenje vremena, ali obećala sam, stoga nastavi. Leana i ja imamo posla.“ Njih dve su vodile mrežu očiju i ušiju za Aes Sedai ovde u Salidaru, doušnike koji su im slali izveštaje i glasine o onome što se dešava u svetu.

Ninaeva je zagladila svoje suknje da bi se umirila. Nosila je haljinu od proste bele vune, obrubljenu sa sedam prstenova u boji, po jedan za svaki Ađah. Bila je to haljina Prihvaćene. Smetala joj je više nego što bi joj ikada i moglo na um pasti. Radije bi nosila zelenu svilu koju je sklonila. Bar pred sobom, bila je voljna da prizna da je zavolela finu odeću, ali baš tu haljinu želela je zbog udobnosti – bila je tanka, lagana – a ne zato što je zelena izgleda bila jedna od Lanovih omiljenih boja. Ni najmanje zbog toga. Bila su to zaludna sanjarenja najgore vrste. Prihvaćena koja bi obukla ma šta drugo sem bele obrubljene haljine uskoro bi otkrila da je daleko ispod Aes Sedai. Odlučno je izbacila sve te misli iz glave. Nije ovde da bi se bavila glupostima. Voli on i plavu boju! Ne!

Jednom moći je pažljivo isprobala prvo Sijuan, a potom Leanu. Prosto govoreći, uopšte nije usmeravala. Bez gneva nije bila u stanju da to čini, čak nije mogla ni da oseti Istinski izvor. A opet, sve se svelo na isto. Tanke niti saidara, ženske polovine Istinskog izvora, kušale su obe žene kako je ona tkala. Samo što nisu pripadale njoj.

Ninaeva je na levom zglobu nosila tanku narukvicu, jednostavan srebrni obruč sastavljen od više delova. Narukvica se uglavnom sastojala od srebra, u svakom slučaju, i poticala je iz posebnog izvora; to, doduše, nije pravilo neku razliku. Pored prstena Velike zmije, bio je to jedini komad nakita koji je nosila; Prihvaćene nisu ohrabrivane da se mnogo kite. Ogrlica slična toj narukvici bila je pričvršćena oko vrata četvrte žene, koja je ruku sklopljenih na krilu sedela na stolici uz grubo omalterisani zid. Imala je seljački stameno lice i nije se nimalo znojila odevena u grubu seljačku smeđu vunu. Niti se pomerala, ali njene tamne oči bile su žive. Ninaeva je videla sjaj saidara oko nje, ali sama je upravljala usmeravanjem. Narukvica i ogrlica stvorile su vezu među njima, veoma sličnu onoj kada Aes Sedai mogu da kombinuju svoje moći. Elejna je smatrala da su posredi „istovetni obrasci“, a onda bi objašnjenje postalo odistinski nerazumljivo. Doduše, Ninaeva je mislila da ova ne razume ni polovinu od onoga koliko se pretvara da zna. Što se nje same tiče, nije razumela uopšte, osim što je mogla da oseti svaki damar te žene, da oseti nju samu, ali krajičkom svesti, i da je u njenoj vlasti svaki ženin dodir sa saidarom. Ponekad bi pomislila da bi bolje bilo da je žena na stolici mrtva. Jednostavnije, sigurno. Čistije.

„Nešto je pokidano, ili odsečeno“, promumlala je, odsutno brišući znoj sa lica. Posredi je bio samo blagi utisak, jedva prisutan, ali tada je prvi put osetila nešto više od praznine. Moglo je opet biti i da je umislila i da očajnički želi da pronade nešto, bilo šta.

„Odvajanje“, progovorila je žena na stolici. „Tako se nekad zvalo ono što nazivate umirivanjem za žene i smirivanjem za muškarce.“

Tri glave se okrenuše prema njoj; tri para očiju besno ju je gledalo. Sijuan i Leana bile su Aes Sedai dok ih nisu umirili tokom prevrata u Beloj kuli kada je Elaida sela na Amirlin Tron. Umirene. Reč koja izaziva žmarce. Nikada više da ne usmeravaju. Ali da se zauvek sećaju i osećaju gubitak. Zauvek da osećaju Istinski izvor i da znaju da ga više nikada neće dodirnuti. Umirivanje se, kao ni smrt, nije moglo Izlečiti.

U svakom slučaju, u to su svi verovali, ali Ninaeva je smatrala kako bi trebalo da Jedna moć može da Izleči sve što je manje od smrti. „Marigan, ako imaš nešto korisno da dodaš“, rekla je oštro, „onda to i uradi. Ako nemaš, umukni.“

Marigan se ponovo skupi uza zid, sjajnog pogleda prikovanog za Ninaevu. Kroz narukvicu su tutnjali strah i mržnja, ali do neke mere uvek je i bilo tako. Retko su zarobljenici voleli svoje tamničare, čak – možda samo tada – i kada su znali da su zaslužili utamničenje ili nešto još gore. Nevolja je bila u tome što je Marigan takođe rekla da se odvajanje – umirivanje – ne može Izlečiti. Ah, bila je sva u pričama da se sve sem smrti moglo Izlečiti u Doba legendi, da je ono što Žuti ađah sada zove Lečenjem tek najgrublji brzopleti kasapski posao. Ali, kada bi pokušala da je pritisne za nešto više, ili bar za nagoveštaj o tome kako se radilo, ništa ne bi pronašla. Marigan je znala o Lečenju koliko i ona sama o kovačkom zanatu – da metal treba gurnuti u peć a potom ga čukati maljem. Zasigurno, to nije bilo dovoljno da se iskuje potkovicu. Ili da se Izleči nešto više od uboja.

Vrpoljeći se na stolici, Ninaeva je proučavala Sijuan i Leanu. Trajalo je već dani-ma, kad god je mogla da ih odvuče od njihovog drugog posla, i zasad ništa nije otkrila. Iznenada je postala svesna da okreće narukvicu oko zglavka. Kakva god korist da je bila posredi, mrzela je što je povezana sa Marigan. Ježila se od te bliskosti. *Ako ništa drugo, mogla bih da otkrijem nešto*, pomislila je. A nije moglo da napravi veću štetu od već počinjene.

Pažljivo je otkopčala narukvicu – bilo je nemoguće naći kopču, osim ako se nije znalo kako – i pružila je Sijuan. „Stavi ovo.“ Gubitak Moći je bio gorak, ali ovo se moralo uraditi. A i gubitak talasa osećanja bio je kao topla kupka. Marigan je kao opčinjena pogledom pratila uski komad srebra.

„Zašto?“, htela je da zna Sijuan. „Rekla si mi da ova stvar jedino radi...“

„Sijuan, samo je stavi.“

Sijuan ju je za trenutak tvrdoglavo pogledala – *Svetlosti, ali valjda žena ima pravo da sumnja!* – pre nego što je sklopila narukvicu oko ruke. Istog trena lice joj se ozari čuđenjem, a potom ona popreko pogleda Marigan. „Ona nas mrzi, ali to sam već znala. I plaši se, i... Zapanjena je. Ni mišić joj na licu nije zaigrao, ali zatečena je do srži. Mislim da ni ona nije verovala da mogu da koristim ovo.“

Marigan se nespokojno promeškolji. Do sada su samo dve koje su znale za nju mogle da koriste narukvicu. Četiri će već imati više prilike za ispitivanje.

Naoko, izgledala je kao da u potpunosti sarađuje, ali koliko toga je sakrila? Ninaeva je bila sigurna u ovo, gotovo celim svojim bićem.

Uzdahnuvši, Sijuan je odmahнула glavom. „I ne mogu. Trebalo bi da sam u stanju da dotaknem Izvor kroz nju, zar ne? Pa, ne mogu. Pre će na vrbi da rodi grožđe. Umirena sam, i to je što je. Kako se skida ova stvar?“ Zapetljala se s narukvicom. „Kako se prokletu skida ova stvar?“

Ninaeva nežno položi ruku preko njene na narukvicu. „Zar ne vidiš? Narukvica neće da služi ženi koja ne može da usmerava ništa više nego što će ogrlica njoj. Stavim li bilo koji kraj na neku od kuvarica, neće biti ništa drugo doli lep komad nakita za njih.“

„Kuvarice ili ne“, reče Sijuan ravno, „ja ne mogu da usmeravam. Umirena sam.“

„Ali ima nečeg da se Izleći“, bila je uporna Ninaeva, „ili ništa ne bi osetila kroz narukvicu.“

Sijuan je otrgnula ruku i ispružila je. „Skidaj.“

Odmahujući glavom, Ninaeva joj usliši želju. Sijuan je ponekad znala da bude bandoglava kao bilo koji od muških.

Kada je pružila narukvicu Leani, Domanka je nestrpljivo podigla ruku. Ona se pravila da je, kao i Sijuan – kao što se Sijuan pretvarala da je – puna nade kada je posredi umirivanje, ali nije joj baš uvek uspevalo. Navodno, jedini način da se umirivanje preživi na duže staze bio je da se nađe nešto drugo čime bi se ispunio život, da se ispuni praznina koja je ostala od Jedne moći. Za njih dve, to je bilo vođenje mreže doušnika i, što je još bitnije, trud da ubede salidarske Aes Sedai da podrže Randa al'Tora kao Ponovorođenog Zmaja, a da pri tom nijedna od ostalih Aes Sedai ne sazna šta rade. Pitanje je bilo da li je to dovoljno. Jedn na Sijuaninom licu i radost na Leaninom kada se narukvica sklopila rekli su da možda nikada ništa neće biti dovoljno.

„Ah, da.“ Leana se izražavala živahno i sažeto. Sem kada bi razgovarala sa muškarcima, u svakom slučaju; ipak, bila je Domanka, i odskora je nadoknađivala vreme izgubljeno u Kuli. „Da, zaista je zatečena, zar ne? Mada, ponovo hvata sve konce.“ Nekoliko trenutaka sedela je tiho, odmeravajući ženu na stolici. Marigan joj je oprežno uzvraćala pogled. Naposletku, Leana slegnu ramenima. „Ni ja ne mogu da dotaknem Izvor. A pokušala sam da je nateram da oseti ujed buve na članku. Da je uspeo, nekako bi već morala da pokaže.“ To je bila još jedna majstorija s narukvicom; ženu sa ogrlicom moguće je naterati da oseti fizički dodir. Samo to – ne bi ostajao trag šta god da se uradi, ne bi bilo prave povrede – ali osećaj promene jednog ili dva zvuka bio je dovoljan da Marigan shvati da je najbolje po nju da sarađuje. To i druga mogućnost, brzo suđenje i pogubljenje.

Uprkos svom neuspehu, Leana je pomno pratila Ninaevu dok je otvarala narukvicu i ponovo je vraćala na svoju ruku. Ako ništa drugo, činilo se da nije u potpunosti odustala od toga da će jednog dana opet moći da usmerava.

Divno je bilo ponovno zadobijanje Moći. Ne onoliko kao kada bi sama povukla saidar, bila ispunjena njime, ali i samo dodirivanje Izvora kroz drugu ženu bilo je kao udvostručavanje života u venama. Držati saidar u sebi bilo je želja da se smeje i igra od čiste radosti. Pretpostavljala je da će se jednog dana navići na to; pune Aes Sedai

moraju. U poređenju sa tim, povezanost sa Marigan bila je mala cena. „Sada kada znamo da postoji mogućnost“, rekla je, „mislim...“

Vrata se širom otvoriše i Ninaeva se nađe na nogama pre no što je bila svesna. Nije ni pomislila da koristi Moć; vrisnula bi da joj se grlo nije steglo. Nije bila jedina, ali jedva da je primetila kako su Sijuan i Leana poskočile. Strah koji se slivao kroz narukvicu izgledao je kao odjek njenog.

Mlada žena koja je za sobom zatvorila krhka drvena vrata nije primetila pometnju koju je izazvala. Visoka i prava, u prstenovima opervaženoj belo haljini Prihvaćene, sunčanozlatnih lokni što su joj padale na ramena, izgledala je opako besno. Mada, uprkos srditom licu i znoju, Elejni je nekako pošlo za rukom da izgleda prelepo; to je bilo njeno umeće. „Znate li šta rade? Šalju poslanstvo u... u Kaemlin! I odbijaju da me puste! Šerijam mi je zabranila da to ponovo pomenem. Ne da mi ni reč da izustim o tome!“

„Elejna, zar nikada nisi naučila da pokucaš?“ Uspravivši stolicu, Ninaeva je ponovo sela. Stropoštala se zapravo; kolena su joj popustila kada joj je laknulo. „Mislila sam da ide Šerijam.“ Sama pomisao na to da budu razotkrivene čupala bi joj utrobu.

Na svoju sreću, Elejna se istog trena zacrvenela i izvinila. A potom je sve pokvarila dodavši: „Ali i dalje ne razumem čemu toliki strah. Birgita je i dalje napolju, i znate da bi vas upozorila da se neko drugi približio. Ninaeva, moraju me pustiti da idem.“

„Ne smeju ni pomisliti na to“, reče Sijuan osorno. I ona i Leana ponovo su sele. Sijuan je kao i uvek sela pravo, ali Leana je utonula u stolicu, zanemotala kao Ninaevina kolena. Rukama se hvatajući za malter, Marigan se oslanjala o zid, teško dišući i sklopljenih očiju. Olakšanje i nepatvoreni užas jurili su u promenljivim naletima kroz narukvicu.

„Ali...“

Sijuan nije dopustila Elejni da još nešto proslavi. „Misliš li da će Šerijam, ili ma koja od njih, dozvoliti kćeri naslednici Andora da padne u ruke Ponovorođenog Zmaja? Pošto ti je majka mrtva...“

„Ne verujem u to!“, prasnu Elejna.

„Ne veruješ da ju je Rand ubio“, nastavila je Sijuan bez zastoja, „i to je nešto sasvim drugo. Ne verujem ni ja. Ali da je Morgaza živa, istupila bi i priznala bi ga kao Ponovorođenog Zmaja. Ili, da je mislila za njega da je lažni Zmaj uprkos dokazu, organizovala bi otpor. Nijedan od mojih doušnika nije čuo ni glaska o tome. Ne samo u Andoru već ni ovde, u Altari, niti u Murandiji.“

„One jesu“, navaljivala je Elejna. „Na zapadu je pobuna.“

„Protiv Morgaze. Protiv nje. Ako i to nije glasina.“ Sijuanin glas je bio ravan kao glatka ploča. „Devojko, tvoja majka je mrtva. Najbolje je da to prihvatiš i da se već jedared isplačeš.“

Elejna podiže bradu, što je drugima stalno išlo na živce; bila je oličenje ledene nadmenosti, mada se činilo da većina muškaraca iz nekog razloga nalazi da je to privlačno. „Stalno se žališ zbog toga koliko dugo vremena treba da bi se stupilo u dodir sa svim tim tvojim doušnicima“, rekla je hladno, „ali zažmuriću na pitanje jesi li čula

sve što se moglo čuti. Bila moja majka živa ili ne, sada mi je mesto u Kaemlinu. Ja sam kći naslednica.“

Ninaeva je poskočila zbog Sijuaninog glasnog frktanja. „Dovoljno dugo si Prihvaćena da znaš i bolje od toga.“ Elejna je imala mogućnosti kakve nisu bile viđene u hiljadu godina. Ne kao Ninaeva, ako ona ikada nauči da po svojoj volji usmerava, ali dovoljno da oči svake Aes Sedai zasijaju. Elejna naprći nos – znala je vrlo dobro da bi Aes Sedai uspele da je odvuku na obuku, ako je moguće milom, a ako se mora, silom, sve i da već sedi na Lavljem prestolu – pa otvori usta, ali Sijuan čak nije ni usporila. „Istina, ne bi im smetalo da preuzmeš presto ranije; predugo nije bilo kraljice koja je otvoreno bila Aes Sedai. Ali neće te pustiti sve dok ne postaneš puna sestra, a čak ni tada, jer si kći naslednica i uskoro ćeš postati kraljica, neće te pustiti blizu Zmaja, u krvi Ponovorođenog, dok ne budu znale koliko mogu da mu veruju. Posebno od ovog... njegovog pomilovanja.“ Usta joj se kiselu iskriviše zbog te reči, a Leana napravi grimasu.

I Ninaevi se ukoči jezik. Naučili su je da se plaši svakog muškarca koji može da usmerava, osuđenog da poludi i da, pre no što zbog Senkom izopačene muške polovine Izvora jezivo skonča, donese užas svima oko sebe. Ali Rand, koga je gledala kako odrasta, bio je Ponovorođeni Zmaj, rođen i kao znak dolaska Poslednje bitke i kao onaj koji će se u njoj boriti protiv Mračnog. Ponovorođeni Zmaj; jedina nada ljudskog roda – i muškarac koji može da usmerava. Što je još gore, izveštaji su govorili da pokušava da okupi druge kao što je on. Naravno, nije ih moglo biti mnogo. Svaka Aes Sedai bespoštedno ih je lovila – Crveni ađah gotovo ništa drugo nije ni radio – ali pronašle su samo nekoliko njih, što je po zapisima bilo mnogo manje nego nekada.

No, Elejna nije htela da popusti. Bilo je to nešto čudesno kod nje; ne bi odustala čak ni da joj je glava na kamenu i da se sekira spušta. Stajala je tu podignute brade, gledajući Sijuan pravo u oči, što Ninaevi često ne bi polazilo za rukom. „Postoje dva jasna razloga zašto bi trebalo da odem. Prvi, šta god da se dogodilo mojoj majci, ona je nestala, i kao kći naslednica mogu da smirim narod i uverim ga da je pravo na presto netaknuto. Drugi, mogu da pridem Randu. On mi veruje. Bila bih mnogo bolja od bilo koje izabranice Dvorane.“

Salidarske Aes Sedai izabrale su sopstvenu Dvoranu Kule, Dvoranu u izgnanstvu, s obzirom na okolnosti. Trebalo je da se bave izborom nove Amirlin Tron, zakonite Amirlin koja bi dovela u pitanje Elaidino polaganje prava na titulu i Kulu, ali Ninaeva nije videla da se nešto mnogo kreće u tom smeru.

„Baš je ljubazno od tebe što hoćeš da se žrtvuješ, dete“, reče Leana suvo. Elejnin izraz nije se promenio, a opet, sva se zajapurila; nekoliko njih van ove prostorije je znalo, mada, nijedna Aes Sedai, ali Ninaeva nije sumnjala da bi Elejnin prvi čin u Kaemlinu bio da uhvati Randa nasamo i da ga uguši poljupcima. „Pošto ti je majka... nestala... ako Rand al'Tor dobije tebe, i Kaemlin, imaće Andor, a Dvorana mu neće dopustiti, ako je to ikako moguće, da ima više od onoga što mora. On u džepu drži Tir i Kairhijen, a čini se i Aijeje. A Andor, Murandija i Altara – sa nama u njoj – pašće samo li kine. Postaje previše moćan, prebrzo. Može se dogoditi da odluči da mu

nismo potrebne. Pošto je Moiraina mrtva, nema nikoga pored njega kome možemo verovati.“

Ovo je Ninaevu žacnulo. Moiraina je bila Aes Sedai koja je izvela nju i Randa iz Dveju Reka i promenila im živote. Njen, Randov, Egvenin, Metov i Perinov. Toliko dugo je želela da vrati Moiraini za ono što im je učinila da je njen gubitak bio kao da je izgubila deo sebe. Ali Moiraina je stradala u Kairhijenu, povukavši Lanfear za sobom; između ovdašnjih Aes Sedai brzo se rađala legenda o jedinjoj od njih koja je ubila jednog Izgubljenog, ako ne i dvoje. Jedino dobro što je Ninaeva videla u svemu tome, koliko god to bilo sramota, jeste da je sada Lan oslobođen uloge Moiraininog Zaštitnika. Samo kad bi ga pronašla.

Sijuan je nastavila odmah za Leanom. „Ne možemo dopustiti da momak ide dalje bez ikakvog vođstva. Ko zna šta bi mogao da učini? Da, da, znam da si spremna da se raspravljaš zbog njega, ali baš me briga da to slušam. Pokušavam da održim ravnotežu sa sabljarkom na nosu, devojko. Ne možemo dopustiti da suviše ojača pre nego što nas prihvati, a opet, ne usuđujemo se da ga previše zauzdavamo. I pokušavam da održim Šerijam i ostale u ubeđenju *da bi trebalo* da ga podrže, kada polovina Dvorane potajno ne želi da ima ikakve veze s njim, a druga polovina u srcu misli da bi ga trebalo smiriti, bio on Ponovorođeni Zmaj ili ne. U svakom slučaju, kakva god bila tvoja obrazloženja, savetujem ti da poslušáš Šerijam. Nećeš nikoga preobratiti, a Tajana nema dovoljno polaznica ovde da je sasvim zaokupe.“

Elejnino lice se zategnu u besu. Tajana Nozel, Siva sestra, bila je Nadzornica polaznica ovde u Salidaru. Prihvaćena bi mnogo grublje od polaznice morala da prekrši pravila da bi je poslali pred nju, ali i samim tim poseta bi uvek bila bolnija i sramotnija. Tajana je umela da iskaže malo ljubaznosti prema polaznici, tek tračak; mislila je da bi Prihvaćena trebalo da zna bolje, i postarala bi se da im se gledišta poklapaju mnogo pre nego što napuste onaj špajz od njene radne sobe.

Ninaeva je zagledala Sijuan i sada joj nešto sinu. „Ti već znaš sve o ovom... poslanstvu, ili šta je već... zar ne? Vas dve ste oduvek bile udružene sa Šerijam i njenom malom klikom.“ Dvorana je možda imala svu pretpostavljenu vlast dok nije izabrana Amirlin, ali Šerijam i šačica drugih Aes Sedai koje su prvobitno organizovale dolazak u Salidar još drže poluge stvarne kontrole u rukama. „Koliko ih šalju, Sijuan?“, zasopta Elejna; ona se toga očigledno nije setila. To je pokazivalo koliko je uzrujana. Obično je hvatala i neznatne naznake koje bi Ninaevi promakle.

Sijuan nije ništa poricala. Otkad je umirena, ume da laže kao prodavac vune, ali kada odluči da bude otvorena, bila bi otvorena kao šamar. „Devet. Dovoljno da se oda počast Ponovorođenom Zmaju“ – ribljih mu iznutrica, pa poslanstvo jednom kralju retko broji više od tri! – „ali nedovoljno da ga uplaši. Ako je već saznao dovoljno da bi se uplašio.“

„Bolje bi bilo da jeste“, reče Elejna hladno. „Jer ako nije, onda bi među tih devet osam moglo biti suviše.“

Trinaest je bio opasan broj. Rand je bio jak, možda jak koliko i ma koji čovek još od Slamanja, ali trinaest udruženih Aes Sedai moglo bi ga savladati, odseći od saidina

i zarobiti. Trinaest je bio broj određivan za smirivanje čoveka, mada je Ninaeva sve češće pomišljala kako je to pre radi običaja nego iz potrebe. Aes Sedai su mnogo toga radile zato što je tako bilo odvajkada.

Sijuanin osmeh nije bio ni najmanje prijatan. „Zašto li se samo niko drugi toga nije setio? Pomisli, devojko! Šerijam jeste, baš kao i Dvorana. Isprva će mu pristupiti samo jedna, a i potom samo onoliko koliko mu bude odgovaralo. Ali on će znati da ih je prispelo devet i neko će mu jamačno reći kakva je to počast.“

„Tako dakle“, reče Elejna prigušeno. „Trebalo je da pomislim da će se neka od vas već setiti toga. Žao mi je.“ To je bila još jedna njena dobra crta. Umela je da bude tvrdoglava kao zrikava mazga, ali kad bi zaključila da je pogrešila, priznala bi to ljubavno koliko i bilo koja seljanka. Krajnje neuobičajeno za jednu ženu plemenite krvi.

„I Min će poći“, reče Leana. „Njeni... Talenti mogu Randu biti od koristi. Sestre, naravno, neće znati za tu njenu ulogu. Ona ume da čuva svoje tajne.“ Kao da je to iole važno.

„Tako dakle“, ponovi Elejna, ovaj put bez osećanja u glasu. Potrudi se da zazvuči vedrije, ni najmanje ne uspevši u tome. „Pa, vidim da si zauzeta sa... sa Marigan. Nisam htela da vas uznemiravam. Molim vas, ne želim da vas prekidam.“ Otišla je pre nego što je Ninaeva stigla da otvori usta i vrata su tresnula za njom.

Ninaeva se ljutito okomi na Leanu. „Mislila sam da je Sijuan ona zlobna od vas dve, ali to je zaista bilo pakosno!“

Odgovori joj Sijuan. „Kada dve žene vole istog muškarca, to podrazumeva nevolju, a kad je taj muškarac Rand al'Tor... samo Svetlost zna koliko je još duševno zdrav, ili na koju bi ga stranu mogle navesti. Ako već mora doći do čupanja kose i grebanja, neka se to dogodi sada, ovde.“

Ni ne pomislivši na to, Ninaeva dohvati pletenicu i prebaci je natrag preko ramena. „Trebalo bi da...“ Nevolja je bila u tome što nije mogla da učini mnogo, a šta god da učini, ništa promeniti neće. „Nastavićemo tamo gde smo stale kada je Elejna ušla. Ali, Sijuan... ako joj ikad ponovo učiniš nešto slično“, *ili meni*, pomislila je, „gledaću da zažališ – gde ćeš sad?“ Sijuan je odmakla stolicu i ustala, a Leana je učinila isto pošto se zgledala s njom.

„Imamo posla“, reče Sijuan osorno, zaputivši se već prema vratima.

„Obećala si da ćeš biti na raspolaganju, Sijuan. Šerijam ti je tako naložila.“ Šerijam to nije smatrala ništa manje gubljenjem vremena od Sijuan, ali Ninaeva i Elejna su zaslužile da budu nagrađene, kao i da im se u izvesnoj meri udovoljava. Recimo, da im Marigan bude sluškinja, ne bi li imale više vremena za učenja Prihvaćenih.

Sijuan je veselo pogleda s vrata. „Možda bi da joj se požališ? I objasniš kako to vršiš svoja istraživanja? Večeras hoću da provedem neko vreme s Marigan. Imam još pitanja.“

Kada je Sijuan izašla, Leana tužno reče: „Ninaeva, bilo bi to lepo, ali postoji ono što moramo da uradimo. Mogla bi da probaš sa Loganom.“ Onda izađe i ona.

Ninaeva se namršti. Proučavanjem Logana saznala je još manje nego proučavanjem ovih dveju žena. Više nije bila sigurna da išta može saznati od njega. U svakom

slučaju, poslednje što je želela bilo je smirenog čoveka. I tako ju je hvatao strah od njega.

„Grizete se kao pacovi u zatvorenoj kutiji“, reče Marigan. „Po svemu sudeći, izgledi ti nisu naročito sjajni. Možda bi trebalo da razmisliš o... drugim mogućnostima.“

„Taj prljavi jezik za zube!“ Ninaeva se besno zapilji u nju. „Za zube, Svetlost te spržila!“ Strah je još nadirao kroz narukvicu, ali i još nešto pored njega, nešto gotovo preslabo da bi postojalo. Jedva osetna iskra nade, možda. „Svetlost te spalila“, promrmlja ona.

Ženino pravo ime nije bilo Marigan, već Mogedijen. Jedna od Izgubljenih, uhvaćena u zamku sopstvene samouverenosti i ponosa i zatočena među tolikim Aes Sedai. Samo je pet žena na svetu to znalo, a nijedna od njih nije pripadala Aes Sedai, ali čuvanje Mogedijenine tajne bilo je zaista neophodno. Zbog zločina Izgubljenih, njeno smaknuće bilo je izvesno koliko i osvit sunca. Sijuan se saglasila; na svaku Aes Sedai koja bi savetovala da se sačeka, dolazilo je deset onih koje bi zahtevale da se pravda smesta izvrši. Ona bi dospela u neobeleženi grob zajedno sa svim njenim znanjima o Dobu legendi, kada se posredstvom Moći činilo ono o čemu se danas ni ne sanja. Ninaeva nije bila sigurna da li veruje u polovinu onoga što joj je žena ispričala o tom Dobu. Svakako je razumela manje od polovine.

Nije bilo lako iščupati podatke od Mogedijen. Ponekad je to bilo kao Lečenje; Mogedijen se nikad nije naročito zanimala za ono što je ne može usavršiti, po mogućstvu prećicama. Teško da će ta žena ikada otkriti istinu, ali Ninaeva je podozrevala da je ova bila nekakva prevarantkinja ili tome slično pre nego što se dušom zaklela Mračnome. Ponekad ona i Elejna jednostavno nisu znale šta da pitaju. Mogedijen je retko dobrovoljno iznosila bilo šta, to je bilo sigurno. Čak i tako, mnogo su toga naučile i većinu prenele Aes Sedai. Kao ishod svojih istraživanja i izučavanja u ulozi Prihvaćenih, naravno. Stekle su veliko poverenje.

Ona i Elejna bi saznanje o tome zadržale za sebe da mogu, ali Birgita je znala od samog početka, a Sijuan i Leani se moralo reći. Sijuan je znala dovoljno o okolnostima koje su dovele do Mogedijeninog hvatanja da bi tražila iscrpno objašnjenje, a imala je i načina da do njega dođe. Ninaeva i Elejna si znale ponešto od Sijuaninih i Leaninih tajni; činilo se da ove znaju sve njene i Elejnine, izuzev istine o Birgiti. Ravnoteža je bila tanana, s tim da su Sijuan i Leana imale malu prevagu. Osim toga, delovi Mogedijeninih otkrovenja ticali su se navodnih zavera i naznaka o postupcima Prijatelja Mraka i namerama drugih Izgubljenih. Jedini način da se to prenese bilo je da se izvede kao da informacije potiču od Sijuaninih i Leaninih uhoda.

Ništa o Crnom ađahu – skrivenom duboko i odavno odbačenom – mada je to Sijuan ponajviše zanimalo. Gadila se Prijatelja Mraka, ali sama pomisao na to da bi se Aes Sedai zaklele na vernost Mračnome bila je dovoljna da Sijuanin gnev pretvore u ledenu jarost. Mogedijen je tvrdila da se plaši da priđe *ma kojoj* Aes Sedai, i to je bilo sasvim uverljivo. Strah je trajno obitavao u toj ženi. Nije ni čudo što se krila u

senkama dovoljno da stekne ime Pauk. Sve u svemu, ona je bila riznica blaga previše vredna da se preda dželatru, a opet, većina Aes Sedai nije htela to da vidi. Većina Aes Sedai mogla bi da odbije da dotakne bilo šta ili poveruje u ma šta što se saznalo od nje.

Ninaevu prože osećanje krivice i odvratnosti, i to ne prvi put. Može li ikakva količina znanja opravdati to da jedna Izgubljena izmakne pravdi? Ako je izdaju, biće kažnjene, verovatno na grozan način, sve koje su umešane; ne samo ona već i Elejna, Sijuan i Leana. Ako je izdaju, Birgitina tajna izaći će na videlo. I sve to znanje biće izgubljeno. Mogedijen možda ne zna ništa o Lečenju, ali je dala Ninaevi desetak naznaka o onome što je moguće, i sigurno ima još toga u glavi. Sa ovima da je vode, šta bi sve na kraju mogla otkriti?

Ninaeva je želela da se okupa i to nije imalo nikakve veze sa vrućinom. „Razgovaraćemo o vremenskim prilikama“, rekla je ogorčeno.

„Ti znaš više o praćenju vremenskih prilika nego ja.“ Mogedijen je zvučala umorno i odjek je kliznuo kroz narukvicu. Bilo je sasvim dovoljno pitanja na tu temu. „Znam samo da je ono što se dešava delo Velikog – Mračnog.“ Bila je toliko drska da se mazno osmehne na tu omašku. „Nema čoveka dovoljno snažnog da to izmeni.“

Ninaeva je morala da se potruži da ne zaškrguće zubima. Elejna je znala više o upravljanju vremenskim prilikama od bilo koga u Salidaru, i rekla je isto to. Uključujući i ono o Mračnom, mada je to znala svaka budala, sa vrelinom toliko jakom u doba kad se očekuje sneg, bez kiše i sa rekama koje presušuju. „Onda ćemo razgovarati o korišćenju različitih tkanja za Lečenje različitih bolesti.“ Žena je rekla da je za to potrebno više vremena nego za ono što je sada učinjeno, ali sva snaga za to poticala je iz Moći, ne iz bolesnika i žena koje je usmeravaju. Naravno, rekla je da su *muškarci* zapravo bili bolji u nekim vrstama Lečenja, a Ninaeva nije bila spremna da u to poveruje. „Sigurno si to videla na delu, makar jednom.“

Zadovoljila se time da će morati da traži grumenje zlata u zguri. Neka saznanja bila su veoma vredna. Samo je želela da izbegne osećaj kako rije po sluzi.

Čim se obrela napolju, Elejna nije časila ni časa, samo je mahnula Birgiti i pošla dalje. Birgita, čija je zlatna kosa bila upletena u složenu kiku dugu do struka, držala je na oku uski sokak; luk je prislonila uz naherenu ogradu do nje i igrala se sa dva dečaćića. Ili je bar pokušavala da se igra. Džaril i Sev zurili su u ženu u čudnim širokim žutim šalvarama i kratkom tamnom kaputu, ali to je bilo sve. Nisu ništa radili niti progovarali. Trebalo je da su to „Mariganina“ deca. Birgita se sa zadovoljstvom igrala s njima i to je bilo donekle tužno; oduvek je volela da se igra s decom, naročito sa dečaćićima, i uvek se pri tom tako osećala. Elejna je to znala jednako dobro kao što je poznavala sopstvena osećanja.

Da je pomislila samo kako Mogedijen ima ikakve veze s njihovim stanjem... Ali žena je tvrdila da su takvi bili kada ih je pokupila u Geldanu kako bi se prerušila, siročići s ulice, a neke Žute sestre rekle su da su jednostavno videli suviše strahota u

neredima u Samari. Elejna je u to mogla da poveruje, po onome na šta je sama tamo naišla. Žute sestre su rekle da će im vreme i nega pomoći; Elejna se nadala da je tako. Nadala se da ne dopušta onoj koja je odgovorna da umakne pravdi.

Nije želela da sada misli o Mogedijen. O svojoj majci. Ne, jamačno nije želela da misli o njoj. O Min. I Randu. Mora postojati nekakav način da se ovo sredi. Jedva primitivši Birgitino uzgredno klimanje glavom, pohitala je sokakom i izašla na glavnu ulicu Salidara pod vedrim, vrelim podnevnim nebom.

Salidar je godinama stajao napušten pre nego što su Aes Sedai u bekstvu od Elaidinog prevrata počele tu da se okupljaju, ali sada je kuće pokrivala nova krovina, na većini su se videle znatne sveže popravke i zakrpe, a u tri velike kamene građevine bila su smeštena svratišta. Jednu, onu najveću, neki su nazivali Mala kula; tamo se okupljala Dvorana. Naravno, obavljano je samo ono neophodno; staklo je na mnogim prozorima bilo napuklo, često ga nije ni bilo. Važnije su se stvari očekivale od zidarskih ili molerskih radova. Zemljane ulice bile su pune do pucanja. Nisu tu bile samo Aes Sedai, naravno, već i Prihvaćene u haljinama pritegnutim pojasevima i polaznice koje su trčkarale unaokolo u jednobojnoj beloј odeći, Zaštitnici koji su se kretali sa smrtonosnom gipkošću leoparda, bili mršavi ili krupni, sluge koje su došle za Aes Sedai iz Kule, pa čak i nekoliko dece. I vojnici.

Dvorana se pripremala da izvrši zahtev koji je imala prema Elaidi, čak i oružjem ako je potrebno, čim odaberu pravu Amirlin Tron. Daleki zvon čekića probijao se kroz žamor gomile iz kovačnica izvan sela, govorio je o potkivanju konja i popravci oklopa. Čovek četvrtastog lica, tamne kose pune sedih vlasi, projahao je lagano ulicom u kaputu prljavožute boje i izlupanom grudnom oklopu. Biraо je put kroz mnoštvo i odmeravaо skupine muškaraca koji su stupali sa dugačkim kopljima na ramenima, ili s lukovima. Garet Brin se saglasio da unovači i povede iz Salidara vojsku Dvorane, mada je Elejna želela da u potpunosti zna kako i zašto. Imalo je to nekakve veze sa Sijuan i Leanom, mada, nije mogla da zamisli kakve, jer je on obe žene iznirivao, naročito Sijuan, usred ispunjavanja nekakvog zaveta koji Elejna takođe nije uspeła da prokljuvi. Sijuan se samo ogorčeno žalila na to da povrх ostalih svojih dužnosti mora da mu čisti sobu i odeću. Žalila se, ali je činila to; sigurno je taj zavet bio jak.

Brinov pogled pređe preko Elejne gotovo bez zastajkivanja. Otkad je prispela u Salidar, bio je hladno učtiv i dalek, mada ga je poznavala još od svojih malih nogu. Do pre manje od godinu dana bio je kapetan zapovednik Kraljičine garde u Andoru. Nekada je Elejna mislila da će se on i njena mati venčati. Ne, neće pomišljati na majku! Min. Mora da pronade Min i da porazgovara s njom.

Samo što je počela da se provlači kroz zakrčenu prašnjavu ulicu, pronašle su je dve Aes Sedai. Nije joj bilo druge do da stane i nakloni se usred vreve. Obe žene bile su ozarene. Na njima nije bilo ni kapi znoja. Vadeći maramicu iz svog rukava da bi obrisala lice, Elejna je poželela da su je već naučili tom delu znanja Aes Sedai. „Dobar dan. Anaija Sedai, Dženija Sedai.“

„Dobar dan, dete. Imaš li danas za nas još koje otkriće?“ Kao i obično, Dženija Frende govorila je kao da nema dovoljno vremena da se sve reči izgovore do kraja.

„Kako si čudesno napredovala, i ti i Ninaeva, naročito za Prihvaćene. I dalje ne uviđam kako Ninaevi to uspeva, kad ima toliko poteškoća sa Moći, ali moram reći da sam oduševljena.“ Za razliku od većine Smedih sestara, često rasejanih za sve što prevazilazi njihovo učenje i knjige, Dženija Sedai bila je sasvim uredna, svaka tamna vlas bila je na svom mestu oko bezvremenog lica, kakvim su se odlikovale Aes Sedai dugo uposlene oko Moći. Ali pojava vitke žene ukazivala je na njen Ađah. Haljina joj je bila jednobojna, siva, od teške vune – Smeđe su retko pomišljale da je odeća išta više od pristojne pokrivke – i čak kad bi vam se obraćala, bila je malčice namrštena, kao da čilji i razmišlja o nečem sasvim drugom. Sigurno bi bila lepa bez tog namrštenog izraza. „To kako se obaviješ svetlom da bi postala nevidljiva. Izvanredno! Sigurna sam da će neko iznaći način da zaustavi to mreškanje, tako da možeš i da se krećeš u tom stanju. A Karena je veoma uzbuđena zbog one male Ninaevine varke s prislušivanjem. Baš je bila nevaljala kad je to smislila, ali od koristi je. Karena misli da shvata kako bi mogla to da prilagodi i *razgovara* s nekim na daljinu. Pomisli samo. Razgovarati s nekim ko je milju daleko! Ili dve, pa čak i...“ Anaija joj dodirnu ruku i ona začuta, zatreptavši prema drugoj Aes Sedai.

„Napreduješ krupnim koracima, Elejna“, reče Anaija smireno. Ta žena varljivog lica uvek je bila smirena. Moglo se za nju reći da izgleda majčinski, i obično utešno, mada je usled lica jedne Aes Sedai bilo nemoguće odrediti koliko joj je godina. I ona je pripadala malom krugu oko Šerijam, koji je držao stvarnu moć u Salidaru. „Krupnijim nego što je ijedna od nas očekivala, uistinu, a očekivale smo mnogo. Prva si načinila ter'angreal posle Slamanja. Ovo je izvanredno, dete, i želim da to znaš. Treba da si veoma ponosna.“

Elejna je zurila u tle ispred svojih stopala. Dva dečaka visoka njoj do struka protrčala su kroz gomilu smejući se. Poželela je da u blizini nema nikoga da to čuje. Mada se nijedan prolaznik ne bi ni osvrnuo. Sa toliko Aes Sedai u selu, čak se ni polaznice više nisu klanjale osim ako im se neka Aes Sedai ne obrati, i sve su imale poslove koje je trebalo još juče da završe.

Nije se osećala nimalo ponosno. Nije, zato što su sva njihova „otkrića“ poticala od Mogedijen. Bilo ih je poprilično, počev od „posuvraćanja“ kako tkanje ne bi video niko osim žene koja ga je satkala, a opet nisu sva prenela dalje. Kao prvo, kako sakriti svoju sposobnost za usmeravanje? Bez toga, Mogedijen bi bila raskrinkana za samo nekoliko sati – svaka Aes Sedai je na dva ili tri koraka udaljenosti od neke žene mogla da oseti može li ova da usmerava ili ne – a kad bi naučile da to čine, mogle bi da nauče i kako da se probiju. I kako se prurušiti; posuvraćeno tkanje činilo je da „Marigan“ ni najmanje ne liči na Mogedijen.

Nešto od onoga što je ta žena znala bilo je jednostavno odvratno. Na primer, nagon da priklanja tuđu volju sebi, i način da usađuje uputstva tako da primalac ne može čak ni da se seti naloga dok ih izvršava. I gore stvari. Previše odvratno i možda preterano opasno da bi se ikome poverilo. Ninaeva je rekla da moraju to naučiti kako bi umele da se suprotstave, ali Elejna to nije želela. Čuvale su isuviše tajni, previše lagale prijatelje i ljude koji su bili na njihovoj strani, tako da je gotovo želela da položi

Tri zaveta na Štapu zaveta ne čekajući na uzdizanje do Aes Sedai. Jedan od zaveta obavezivao je na izgovaranje samo sušte istine, kao da je deo krvi i mesa.

„Nisam baš toliko uspela koliko bih možda sa ter'angrealom, Anaija Sedai.“ To je, makar, bilo samo i jedino njeno. Najpre je posredi bila narukvica i ogrlica – činjenica dobro sakrivena, ne treba to ni pominjati – ali bile su to izmenjene kopije gadnog izuma, ađama, koji su Seanšani ostavili za sobom kada je njihov pohod bačen u more kod Falmea. Običan zeleni disk koji je omogućavao nekome inače nedovoljno snažnom da izvede varku nevidljivosti – a nije bilo mnogo takvih – ona je smislila od samog početka. Nije imala angreal niti sa'angreal za proučavanje, pa je njih do sada bilo teško sačiniti, a čak i posle njenog uspešnog kopiranja seanškanskog sredstva, ter'angreal se nije pokazao tako lakim kao što je mislila. Koristile su Jednu moć umesto da je uvećaju, koristile je za jednu naročitu svrhu. Neka sredstva mogli su koristiti i oni nesposobni za usmeravanje, muškarci čak. Trebalo je da budu jednostavnija. Možda i jesu bila, bila su delotvorna, ali ne i jednostavna za pravljenje.

Njena skromna tvrdnja izazvala je bujicu od Dženije. „Besmislica, dete. Potpuna besmislica. Ma ni najmanje ne sumnjam da ćeš se, čim se vratimo u Kulu i budemo u stanju da te propisno ispitamo i stavimo ti Štap zaveta u ruku, uzdići do šala i prstena. Ni najmanje ne sumnjam. Zaista ispunjavaš sva očekivanja koja smo imale od tebe. I više od toga. Niko nije mogao da očekuje...“ Anaija joj ponovo dodirnu ruku; činilo se da je to prethodno utvrđeni znak, jer je Dženija još jednom začutala i zatreptala.

„Nema potrebe da se dete previše uобрази“, reče Anaija. „Elejna, nemoj da mi se tu mrgodiš. Trebalo je to već odavno da prerasteš.“ Majka je umela da bude stroga, jednako kao i ljubazna. „Ne želim da se pučiš zbog nekoliko neuspeha, kad si bila tako čudesno uspešna.“ Elejna se dvaput okušala sa kamenim diskom. Dvaput se nije zbilom ništa, dvaput se zamutila i osetila mučninu u želucu. Uspešan pokušaj bio je treći. Za Elejnu je to bilo previše neuspeha. „Sve što si učinila je čudesno. Ti, baš kao i Ninaeva.“

„Hvala“, reče Elejna. „Hvala obema. Potrudicu se da ne budem mrzovoljna.“ Kad vam Aes Sedai kaže da ste mrzovoljni, nipošto ne smete reći kako niste. „Izvinite, mogu li poći? Razumela sam da danas kreće poslanstvo u Kaemlin, pa želim da se pozdravim sa Min.“

Pustile su je, naravno, mada je Dženiji za to moglo trebati i pola sata da nije tu bila s Anaijom. Anaija je oštro odmerila Elejnu – svakako je znala sve o razgovoru sa Šerijam – ali nije ništa rekla. Ponekad je ćutanje Aes Sedai bilo jednako glasno kao i reči.

Poigravajući se prstenom na trećem prstu leve ruke, Elejna se dade u brzi trk, pogleda uperenog dovoljno daleko ispred sebe da može da tvrdi kako nije videla onoga ko bi pokušao da je zaustavi i čestita joj. Moglo je to da upali, i moglo je da dovede do posete Tajani; povlađivanje zbog dobro obavljenog posla nije moglo biti beskrajno. U tom trenutku, mnogo joj je više bilo do Tajane nego do hvale koju nije zaslužila.

Zlatni prsten bio je u obliku zmije koja grize sopstveni rep, Velike zmije, simbola Aes Sedai, ali nosile su ga i Prihvaćene. Kada se zaogrne šalom, opervaženim bojom Ađaha koji bude htela, nosiće prsten na prstu koji izabere.

Za nju će to biti Zeleni ađah, iz nužde; samo su Zelene sestre imale više od jednog Zaštitnika, a ona je želela da ima Randa. Ili makar što je moguće više od njega. Poteškoća je bila u tome što je ona već bila vezana sa Birgitom, prvom ženom koja je postala Zaštitnik. Zato je slutila Birgitina osećanja, zato je znala da je Birgita tog jutra ubola šaku na iver. Samo je Ninaeva znala za tu vezu. Zaštitnici su bili za pune Aes Sedai; za Prihvaćenu koja prekorači to ograničenje nije bilo povlastice koja bi joj spasla kožu. Za njih je to bilo nužda, a ne hir – inače bi Birgita umrla – ali Elejna je smatrala kako nikakve razlike tu ne bi bilo. Kršenje pravila Moći moglo je biti smrtonosno po sebe i po druge; da bi ti to usadile čvrsto u glavu, Aes Sedai su retko dopuštale da bilo ko prekrši ma koje pravilo, iz ma kog razloga.

Tu, u Salidaru, tako se mnogo izvrđavalo. Nisu posredi bile samo Birgita i Mogedijen. Jedan od zaveta sprečavao je Aes Sedai da lažu, ali o onome što se prećuti nije se moralo lagati. Moiraina je znala kako da isplete plašt za nevidljivost, i možda je to bio isti trik koji su one naučile od Mogedijen; Ninaeva je videla Moirainu kako to jednom radi, pre nego što je sama znala išta o Moći. Ali to nije znao niko drugi u Salidaru. Ili makar nije priznavao da zna. Birgita je potvrdila ono što je Elejna počela da podozreva. Većina Aes Sedai, možda i sve, čuvale su za sebe barem deo onoga što su naučile; većina je imala sopstvene tajne varke. Ako ih nauči dovoljno Aes Sedai, te varke postale bi deo opšteg znanja za izučavanje polaznica ili Prihvaćenih – ili bi mogle da umru zajedno s Aes Sedai. Dva ili tri puta, učinilo joj se da je ugledala sjaj u nečijim očima kada je nešto pokazivala. Karena je sumnjivo brzo naučila varku s prisluškivanjem. Ali jedna Prihvaćena teško je mogla da optuži Aes Sedai zbog nečeg takvog.

To saznanje nije njene obmane činilo nimalo prijemčivijim, ali možda joj je malo pomagalo. To, i podsećanje na nužnost. Samo kad bi prestale da je hvale za ono što nije učinila.

Bila je sigurna da zna gde će pronaći Min. Reka Eldar tekla je manje od tri milje zapadno od Salidara, a maleni potok prolazio je krajem sela na putu iz šume do reke. Drveće u varoši najvećma je bilo posečeno otkad su Aes Sedai počele da pristižu, ali iza nekih kuća na obali potoka ostao je mali šumarak, na komadu zemlje previše uskom da bi bio od koristi. Min je tvrdila da najviše voli gradove, a opet je često išla da sedi među tim stablima. Bio je to način da na neko vreme izbegne društvo Aes Sedai i Zaštitnika, i za Min je to bilo bezmalo od suštinske važnosti.

I doista, kad je Elejna zašla za ugao jedne kamene kuće i stupila na uski pojas tla, koji se pružao duž nimalo šireg potoka, Min je sedela tamo naslonjena na drvo i posmatrala kako voda žubori po kamenju. Ono malo vode što je preostalo; potok je curkao dvaput širim koritom od sasušenog blata. Tu je na drveću bilo nešto lišća, iako je okolna šuma mahom bila ogolela, čak i hrastovi u njoj.

Suva grana puče pod Elejninom cipelom i Min skoči na noge. Kao i obično, imala je na sebi dečački sivi kaput i čakšire, ali na peševima i sa strane na uzanim nogavicama bili su joj izvezeni plavi cvetići. Začudo, iako je rekla da su tri tetke koje su je podigle bile krojačice, Min kao da nije umela ni konac u iglu da udene. Zurila je u

Elejnu, a onda iskrivila lice i prošla prstima kroz tamnu kosu koja joj je padala do ramena. „Ti znaš“, bilo je sve što je rekla.

„Pomislila sam da treba da razgovaramo.“

Min ponovo prokuštra kosu rukama. „Sijuan mi je tek jutros rekla. Od tada pokušavam da prikupim hrabrost da ti saopštim. Ona želi da ga ja uhodim, Elejna. U poslanstvu, i navela mi je imena u Kaemlinu, imena ljudi koji joj mogu doneti moje poruke.“

„Ti to naravno nećeš učiniti“, reče Elejna bez najmanjeg prizvuka pitanja, a Min je pogleda sa zahvalnošću. „Zašto si se plašila da mi dođeš? Mi smo prijateljice, Min. I obećale smo jedna drugoj da nećemo dozvoliti niti jednom muškarcu da se između nas ispreči. Sve i da ga obe volimo.“

Minin smeh zazvučao je pomalo šuplje; Elejna je pretpostavljala da bi mnogom muškarcu on bio privlačan. I bila je lepa, mada, na nekako nevaljali način. I koju godina starija; je li to išlo njoj u prilog, ili naprotiv? „O, Elejna, rekle smo to kada je on bio na bezbednoj udaljenosti od obe. Ako bih tebe izgubila, bilo bi to kao da sam ostala bez sestre, ali šta ako se jedna od nas predomisli?“

Najbolje je bilo ne pitati na koju se od njih to moglo odnositi. Elejna je pokušala da ne pomišlja na činjenicu da bi korišćenjem Moći mogla da veže ruke i usta Min, posuvrati tkanje i sakrije tu ženu u kakav podrum sve dok poslanstvo ne ode. „Nećemo to učiniti“, reče ona jednostavno. Ne, nije to mogla učiniti Min. Želela je Randa samo za sebe, ali nije mogla nauditi Min. Možda je mogla samo da zatraži od nje da ne odlazi sve dok obe to ne budu u stanju. Umesto toga, ona reče: „Da li te Garet oslobađa datog zaveta?“

Sada je Minin smeh zaličio na lavež. „Teško. Kaže kako će me naterati da ga odrađim pre ili kasnije. On zapravo želi da zadrži Sijuan, sama Svetlost zna zbog čega.“ Blago zatezanje njenog lica nagna Elejnu da pomisli kako je Min upravo imala čitanje, ali ona ništa ne upita. Min o tome nikada nije govorila, osim ako se baš nije ticalo sagovornika.

Ona je posedovala sposobnost znanu malobrojnima u Salidaru. Elejna i Ninaeva, Sijuan i Leana; samo one. Birgita nije znala, ali opet, Min nije znala za Birgitu. Ili Mogedijen. Tako mnogo tajni. Ali Min je svoju čuvala za sebe.

Ponekad je viđala aure oko ljudi i ponekad je znala šta one znače. Kad je znala, uvek je bila u pravu; na primer, ako bi rekla da će se neki muškarac i žena venčati, pre ili kasnije oni bi to i učinili, iako je bilo jasno da se sada mrze. Leana je to nazivala „čitanjem Šare“, ali nije to imalo nikakve veze sa Moći. Ljudi su većinom te slike nosili samo povremeno, ali Aes Sedai i Zaštitnici uvek. Min se povlačila ovamo kako bi izmakla toj poplavi.

„Hoćeš li poneti Randu moje pismo?“

„Naravno.“ Ženin pristanak bio je tako brz, lice tako otvoreno, da je Elejna porumenela i užurbano nastavila. Nije bila sigurna da bi sama pristala na to kada bi okolnosti bile preokrenute. „Ne smeš mu dozvoliti da zna za ono što si videla, Min. Mislim, u vezi sa nama.“ Ono što je Min videla u vezi sa Random bilo je da će se tri

žene beznadežno zaljubiti u njega i vezati se za njega zauvek, te da će jedna od njih biti ona sama. Ispostavilo se da je druga Elejna. „Ako sazna da si to sagledala, može zaključiti da to nije naša želja, već samo Šara, ili zato što je on ta'veren. Može odlučiti da bude plemenit i spase nas tako što nijednoj neće dozvoliti da mu se približi.“

„Možda“, reče Min sumnjičavo. „Muškarci su čudni. Pre će biti, ako shvati da ćemo mu obe potrčati podigne li mali prst, da će ga i podići. Neće tome moći da odoli. Videla sam kako to rade. Mislim da to ima neke veze sa vlasima koje im rastu na bradi.“ Izgledala je toliko začuđeno da Elejna nije bila sigurna je li posredi šala ili ne. Činilo se da Min zna mnogo toga o muškarcima; radila je mahom u štalama – volela je konje – ali pomenula je jednom da je bila i konobarica u krčmi. „Kako god, neću mu reći. Ti i ja ćemo ga podeliti kao pitu. Možda ćemo dozvoliti trećoj da dobije malo korice kada se bude pojavila.“

„Šta nam je činiti, Min?“ Elejna nije smerala da to kaže, svakako ne tako da zazvuči bezmalo kao vapaj. Delom svog bića želela je da nedvosmisleno kaže kako *ona* nikad neće doći podignutom malom prstu; drugim delom je želela da ga on podigne. Delom svog bića želela je da kaže kako *neće* deliti Randa, ni na koji način, *ni sa kim*, čak ni sa prijateljicom, te da ono što je Min videla može da se baci u Jamu usuda; drugim delom je htela da mlatne Randa po ušima zbog toga što je učinio njoj i Min. Sve je to bilo toliko detinjasto da joj je došlo da se negde sakrije, ali nije mogla da raspetlja čvor u koji su joj osećanja bila vezana. Umirivši glas, odgovorila je na sopstveno pitanje pre nego što je Min stigla to da učini. „Sešćemo ovde malo i porazgovarati.“ Pošla je za svojim rečima i odabrala mesto gde je sloj opalog lišća bio naročito debeo. Stablo je bilo dobar naslon za leđa. „Samo ne o Randu. Nedostajaćeš mi, Min. Tako je dobro imati prijateljicu kojoj mogu verovati.“

Min je sela iza nje ukrstivši noge i dokono počela da iskopava oblutke i baca ih u potok. „Ninaeva ti je prijateljica. Veruješ joj. A čini se da je to i Birgita; sa njom provodiš čak i više vremena nego s Ninaevom.“ Ona blago nabra veđe. „Zar ona uistinu *veruje* da je ista ona Birgita iz legendi? Mislim, zbog luka i kike – u svakoj se priči to pominje, makar njen luk i ne bio srebrn – i ja ne mogu poverovati da je rođena s tim imenom.“

„Rođena je s njim“, reče Elejna pažljivo. Bilo je to istina, na neki način. Najbolje je bilo usmeriti razgovor na drugu stranu. „Ninaeva i dalje ne može da se odluči jesam li joj prijateljica ili samo neko koga mora da ubedi da radi ono što ona smatra ispravnim. I češće joj je na pameti to da sam kći njene kraljice nego meni. Mislim da mi ponekad to zamera. Ti to nikad ne činiš.“

„Možda i nisam toliko pod utiskom toga.“ Min se kezila, ali zvučala je ozbiljno. „Ja sam rođena u Maglenim planinama, Elejna, u rudnicima. Tako daleko na zapadu vlast tvoje majke prilično je slaba.“ Osmeh joj iščeznu sa lica. „Izvini, Elejna.“

Prigušivši blesak uvređenosti – Min je bila podjednako podanica Lavljeg prestola kao i Ninaeva! – Elejna nasloni glavu na drvo. „Pričajmo o nečemu lepom.“ Kroz grane iznad njih videlo se vrelo sunce; nebo je bilo čisto i plavo, nenarušeno ni jednim jedinim oblačkom sve do obzorja. Ne razmišljajući, ona prigrli saidar i pusti

ga da je ispuni, kao da je sva životna radost ovog sveta bila prečišćena tu i kao da je svaku kap u njenim venama zamenila bit. Ako bi mogla da stvori makar jedan oblak, bio bi to znak da će sve imati dobar svršetak. Majka će joj biti u životu. Rand će je voleti. A Mogedijen... Sa njom će se već obračunati. Nekako. Satkala je tananu mrežu preko neba dokle joj je pogled sezao, koristeći Vazduh i Vodu, u potrazi za vlagom za oblak. Ako se samo dovoljno napregne... Slast je brzo narastala bezmalo u bol, znak opasnosti; ako povuče još Moći, mogla bi da se umiri. Samo jedan mali oblak.

„Lepom?“, reče Min. „Pa, znam da ne želiš da govorimo o Randu, ali osim tebe i mene, on je i dalje u ovom trenutku ono najvažnije na svetu. I najlepše. Izgubljeni umiru na licu mesta gde se pojavi, a narodi se postrojavaju da mu se poklone. I Aes Sedai koje su ovde spremne su da ga podrže. Znam da jesu, Elejna; moraju tako. Ma, Elaida će njemu predati Kulu. Poslednja bitka biće za njega obična šetnja. On pobeđuje, Elejna. Mi pobeđujemo.“

Otpustivši Izvor, Elejna klonu natrag, zureći u nebo jednako prazno kakvo je bilo i njeno raspoloženje. Niko nije morao imati sposobnost usmeravanja da bi video ruku Mračnoga na delu, a ako je on u stanju da ovoliko utiče na svet, ako uopšte na njega može da utiče... „Pobeđujemo li?“, reče ona, ali previše tiho da bi je Min čula.

Palata još nije bila završena, drvene zidne ploče u velikoj dvorani još su bile svetle i neobojene, ali Faila Bašer t'Ajbara sudila je svakog popodneva, kao što priliči gospodarevoj ženi, u glomaznoj stolici visokog naslona sa izrezbarenim sokolima, tik ispred golog kamenog ognjišta istovetnog kao što je bilo i ono ukraj prostorije. U praznoj stolici kraj nje, sa izrezbarenim vukovima i velikom vučjom glavom na vrhu, trebalo je da sedi Perin t'Bašer Ajbara, Perin Zlatooki, gospodar Dveju Reka.

Naravno, palata je bila tek nešto nadgrađena seoska kuća, a velika dvorana protezala se manje od petnaest koraka – kako je samo Perin zurio u nju kad je ustrajala u tome da dvorana bude tolika; i dalje je mislio o sebi kao o kovaču, ili čak kao o kovačevom šegrtu – a ime koje je njoj dato na rođenju bilo je Zarina, a ne Faila. Sve to nije bilo od značaja. Zarina je ime slabašne žene koja sva drhti nad pesmama spevanim o njenim osmesima. Faila, ime koje je odabrala kao zakleti Lovac na Rog Valera, značilo je na Starom jeziku soko. Niko ko bi dobro pogledao njeno lice, sa smelim nosom, visokim jagodicama i tamnim zakošenim očima koje su sevale od gneva, nije imao nikakve sumnje koje joj od ta dva imena bolje pristaje. Za ostale je i sama namera mnogo značila. Kao i ono pravično i prikladno.

U ovom trenu, oči su joj sevale. Nije to imalo nikakve veze s Perinovom tvrdo-glavošću, a vrlo malo sa vrućinom neuobičajenom za to doba godine. Mada uistinu, mahanje lepezom od fazanovog perja i uzaludan trud da rashladi znoj koji joj se sli-vao niz obraze nisu je ni najmanje oraspoložili.

Ovako kasno po podne, malobrojni parničari preostali su iz gomile što je došla po presudu. Zapravo, oni su došli da bi ih Perin saslušao, ali njega je užasavala pomisao da treba da sudi ljudima među kojima je odrastao. Ako ne bi stigla da ga pritera u

ćošak, on bi u vreme dnevnog primanja nestao kao vuk u magli. Na svu sreću, ljudima nije smetalo kada ih umesto gospodara Perina saslušava gospa Faila. Ili je makar smetalo samo malom broju njih, a i takvi su bili dovoljno mudri da to prikriju.

„Vi ste mi došle s tim“, reče ona ravnim glasom. Dve žene koje su se preznojavale pred njenom stolicom nelagodno su se premeštale s noge na nogu i zurile u uglačane podne daske.

Bucmaste obline i bakarnu kožu Šarmade Zefar pokrivala je, mada, nipošto nije i zaklanjala od pogleda, providna domanska haljina visokog okovratnika, sa bledozlatnom svilom na porubima i orukavlju, ipak sa raštrkanim mrljicama od putovanja koje se nisu dale očistiti; najzad, svila je svila i ovde se retko kad oblačila. Izvidnice koje su po Maglenim planinama tragale za ostacima troločkog upada od prošlog leta pronašle su nekoliko opakih Troloka – i niti jednog Mirdraala, hvala Svetlosti na tome – ali su bezmalo svakodnevno pronalazile izbeglice, ovde deset, tamo dvadeset, pet negde drugde. Većina ih je došla iz Almotske ravnice, ali ih je mnogo bilo iz Tarabona i, poput Šarmade, iz Arad Domana, a bežali su iz zemalja koje je povrh građanskog rata upropastilo bezvlašće. Faila nije želela ni da pomisli na to koliko ih je izginulo u planinama. Bez drumova, ili čak staza, planinama je i u najboljim vremenima bilo teško putovati, a ova su bila daleko od najboljih.

Rea Avin nije bila izbeglica; na sebi je imala samo kopiju tarabonske haljine od fino satkane vune, sa mekim naborima koji su oblikovali i naglašavali gotovo podjednako kao i Šarmadina tanja odežda. Oni koji bi preživeli dugo pešačenje po planinama donosili su krajnje zabrinjavajuće glasine, veštine kakve ranije nikada nisu bile viđene u Dvema Rekama i ruke za rad na imanjima koja su opustošili Troloci.

Rea je bila lepa žena oblog lica, rođena na manje od dve milje od mesta gde je sada stajala palata, a tamna kosa bila joj je upletena u kiku debelu kao ručni zglob i dugačku do struka. U Dvema Rekama devojke nisu uplitale kosu sve dok Ženski krug ne bi rekao da su stasale za udaju, bilo to u petnaestoj ili tridesetoj, mada ih je malo bilo koje bi tako prebacile dvadesetu. Zapravo, Rea je bila čitavih pet godina starija od Faile, i uplitala je kosu već četiri, ali u tom trenutku izgledala je kao da je i dalje nosi raspuštenu po ramenima, te je upravo spoznala kako je ono što se svojevremeno činilo tako čudesnim zapravo nešto najgluplje što je mogla da učini. Kad je već to posredi, Šarmada je izgledala još smetenije, jer je ona imala samo godinu ili dve prednosti u odnosu na Reu; za jednu Domanku takav položaj morao je biti ponižavajući. Faila je želela da ih obe išamara – samo što jedna gospa to nije mogla da učini.

„Muškarac“, reče ona što je smirenije mogla, „nije ni konj ni njiva. Nijedna od vas ne može mu biti vlasnicom, i kad pomislim da od mene tražite da utvrdim koja ima prava nad njim...“ Ona polako udahnu. „Da mislim kako Vil al’Sin obe vuče za nos, možda bih nešto i imala da kažem o svemu tome.“ Vil je imao oko za žene, kao i one za njega – listovi su mu bili baš lepo izvajani – ali nikada nije ništa obećavao. Činilo se da je Šarmada spremna da klone na pod; najzad, Domanke su bile poznate po tome da vrte muškarce oko malog prsta a ne obrnuto. „Ovako, evo moje presude. Obe ćete

otići Mudrosti i objasniti sve njoj, ne izostavljajući ama baš ništa. Ona će ovo rešiti. Očekujem vest o tome da ste je posetile pre mraka.“

Dve žene se začnuše. Dejzi Kongar, Mudrost ovde, u Emondovom Polju, nije trpe-la takve besmislice. Zapravo, i više od toga. Ali poklonile su se, promrmljale: „Da, moja gospo“, u nesrećnom jednoglasju. Ako već ne žale, ubrzo će gorko zažaliti što traće Dejzino vreme.

I moje, pomisli Faila odlučno. Svi su znali da Perin retko sedi tu u vreme primanja, inače nikad ne bi dolazili sa svojim budalastim „problemom“. Da je on bio na svom mestu, šmugnule bi ove odatle umesto da objave taj „problem“ pred njim. Faila se nadala da je Dejzi zbog vrućine razdražljiva. Šteta što nikako nije mogla da izvede da se Dejzi poduhvati Perina.

Cen Bjui je stupio na mesto dveju žena gotovo pre nego što su i stigle da se udalje vukući noge. Iako se teško oslanjao o štap za hodanje iskrivljen gotovo jednako kao i on, uspeo je da se kitnjasto nakloni, a onda je pokvario utisak prošavši koščatim prstima kroz retku kosu. Kao i obično, izgledao je kao da je spavao u svom grubom smeđem kaputu. „Neka te Svetlost obasja, moja gospo Faila, kao i tvog časnog muža, gospodara Perina.“ Te velike reči zvučale su neobično izgovorene njegovim krešta-vim glasom. „Dozvolite da dodam svoje želje onima iz Saveta da budete večito srećni. Tvoja pamet i lepota čine nam život vrednijim, kao i pravda koju proglašavaš.“

Faila zalupka prstima po rukonaslonu stolice pre nego što je stigla samu sebe da spreči. Kitnjaste hvale umesto uobičajenog kiselog gundanja. Podsećanje na to da on sedi u Seoskom savetu Emondovog Polja, te je tako uticajan čovek koji zaslužuje poštovanje. I igranje na kartu sažaljenja zbog tog štapa; majstor za izradu krovine bio je čio kao neko upola mlađi od njega. Želeo je nešto. „Šta mi to danas donosiš, gazda Bjui?“

Cen se uspravi, zaboravivši da se podupre štapom. I zaboravi da odstrani jedak prizvuk iz glasa. „Posredi su svi ovi stranci što naviru amo i donose koješta od onog što ovde ne želimo.“ Činilo se da je zaboravio kako je i sam stranac; većina Dvoreča-na je to zaboravila. „Čudne običaje, gospo. Nedoličnu odeću. Čućeš od žena kako se ove domanske fačkalice oblače, ako već i nisi.“ Zapravo, već je čula, od nekih, mada joj je trenutni sjaj u Cenovom oku saopštio kako bi on zažalio ukoliko bi ona udovo-ljila takvim zahtevima. „Stranci nam otimaju hranu iz usta, preuzimaju nam poslove. Onaj Tarabonac i njegovi budalasti crepovi, na primer. Vezuje za sebe ruke koje bi se mogle korisno upotrebiti. Baš je njega briga za dobre Dvorečane. Ama, taj...“

Dok se hladila lepezom, prestala je da ga sluša, iako se pravila kao da ga pomno prati; bila je to veština koju je naučila od oca, neophodna u takvim trenucima. Narav-no, crepovi gazda Hornvala bili su takmac protiv Cenove krovine.

Nisu svi mislili kao Cen o pridošlicama. Haral Luhan, kovač u Emondovom Polju, uortačio se sa jednim domanskim nožarem i kalajdžijom iz Almotске ravnice, a gazda Ajdear unajmio je tri muškarca i dve žene koji su se razumeli u proizvodnju namešta-ja, rezbarenje i pozlatu, mada, za to unaokolo svakako nije bilo dovoljno zlata. Njenu i Perinovu stolicu oni su napravili i bile su izvrsne. Kad je već to posredi, i sam Cen

uzeo je sebi pet-šest pomagača, među kojima nisu bili svi Dvorečani; mnogo je krovova izgorelo kada su Troloci došli i nove kuće nicale su na sve strane. Perin nije imao nikakvo pravo da je primorava da sluša ove besmislice sama.

Stanovnici Dveju Reka mogli su ga proglasiti svojim gospodarom – što se i dalo očekivati pošto ih je poveo u pobjedu nad Trolocima – i on je možda počeo da shvata kako to ne može promeniti – što je svakako trebalo da učini kada su mu se poklonili i nazvali ga gospodarom Perinom u lice odmah pošto im je rekao da tako ne čine – a opet je zagazio u sve ono što ide uz zvanje gospodara, sve ono što je narod *očekivao* od svojih gospodara i gospi. Još gore od toga, izbegavao je svoje dužnosti gospodara. Faila je tačno poznavala te stvari kao najstarije preživelo dete Davrama t'Galina Bašera, lorda od Bašera, Tajra i Sidone, Čuvara granice pustoši, Branitelja unutrašnjosti zemlje, vrhovnog vojskovođe kraljice Tenobije od Saldeje. Istina, ona je pobjegla kako bi postala Lovac na Rog – a zatim i od toga odustala zbog muža, što ju je i dalje ponekad zapanjivalo – ali sećala se. Perin je slušao njena objašnjenja, čak klimao glavom kad je trebalo, ali trud da ga natera da učini bilo šta od toga bio je kao trud da se konj nagna da zaigra sašaru.

Cen je najzad navalio da priča kao navijen, jedva gutajući pogrde koje su mu bubrile za zubima.

„Perin i ja odlučili smo da stavimo krovinu“, reče Faila mirno. Dok je Cen samozadovoljno klimao glavom, dodala je: „Još je niste završili.“ On se trže. „Čini se da ste preuzeli na sebe da pokrijete više krovova nego što možete, gazda Bjui. Ako naš uskoro ne bude gotov, plašim se da ću morati da zamolim gazda Hornvala za njegove crepove.“ Cen je micao usnama u bremenitoj tišini; ako ona postavi crepove na krov palate, i drugi će se povesti za njenim primerom. „Uživala sam u tvome izlaganju, ali sigurna sam da ti je radije do toga da dovršiš moj krov nego da tračiš vreme u dokonom razgovoru, koliko god prijatan bio.“

Stisnutih usana, Cen ju je načas smrknuo pogledao, a onda se ovlaš naklonio. Promumlavši nešto nerazumljivo, izuzev stegnutog „moja gospo“ na kraju, izašao je lupkajući štapom po golom podu. Čime sve ljudi neće tračiti njeno vreme. Perin će morati da preuzme na sebe deo toga, makar morala da mu veže i ruke i noge.

Ostali nisu bili tako izazovni. Nekada krupna žena, na kojoj je zakrpljena haljina sa izvezenim cvetovima visila kao džak, pristigla čak sa Tomanske glave, iza Almot-ske ravnice, želela je da se bavi biljem i vidanjem. Glomazni Džon Ajelin, koji se trljao po ćelavoj glavi, i mršavi Tad Torfin, koji je gužvao peševe kaputa, sporili su se oko međe između njiva. Dva tamnoputa Domanca kratkih brada, u dugim kožnim prslucima, bili su rudari kojima se učinilo da su na putu kroz planine ugledali u blizini tragove zlatne i srebrne žile. I gvozdene, mada ih to nije toliko zanimalo. Te najzad, žilava Tarabonka sa providnim velom preko uskog lica i svetlom kosom upletenom u mnoštvo tankih pletenica, koja je tvrdila da je majstor za tkanje ćilima i da zna kako se prave razboji za tepihe.

Faila je ženu koja se zanimala za bilje poslala Ženskom krugu; ako Espara Soman zna išta o tome, naći će joj mesto pod jednom od seoskih Mudrosti. Sa toliko novih

ljudi koji su pristizali, mnogi u lošem stanju usled putovanja, svaka Mudrost u Dvema Rekama imala je pomoćnicu ili dve, i sve su tragale za novim. Možda to i nije baš ono što Espara želi, ali odatle može da počne. Posle nekoliko pitanja bilo je jasno da se ni Tad ni Džon ne sećaju tačno gde međa stoji – izgleda da su se sporili oko toga od vremena pre njenog rođenja – te ih je uputila da podele razliku po pola. Činilo se da su obojica smatrali kako bi i Seoski savet jednako odlučio, pa su stoga taj spor toliko dugo čuvali za sebe.

Ostalima je dala dozvolu koju su tražili. Njima odobrenje nije uistinu trebalo, ali bilo je najbolje da im se od samog početka stavi do znanja u čijim je rukama vlast. Kao naknadu za njen pristanak i dovoljno srebra za kupovinu namirnica, Faila je primorala dvojicu Domanaca da se saglase da Perinu daju desetak od svega što nađu, kao i da otkriju položaj gvožđa koje su uzgred pomenuli. Perinu se to ne bi dopalo, ali u Dvema Rekama nije bilo ničeg nalik na porez, a od gospodara se očekivalo da čini i obezbeđuje stvari koje zahtevaju novac. A gvožđe će biti jednako korisno kao i zlato. Što se Lijale Mosrare tiče, ako se Tarabonka neosnovano razmetala svojim umećem, posao joj neće dugo potrajati, ali ako nije... Tri prelje već su omogućavale trgovcima da nađu više nego dovoljno grube vune kada siđu dogodine s Baerlona, a pristojni ćilimi biće još jedan unosan proizvod za trgovinu. Lijala je obećala da će prvi i najfiniji sa njenih razboja stići u palatu, a Faila je ljubazno klimnula glavom naznačivši tako da prihvata dar; moći će podariti i više ako i kada se ćilimi budu pojavili. Podove je trebalo prekriti. Sve u svemu, činilo se da su svi u razumnoj meri zadovoljni. Čak i Džon i Tad.

Dok je Tarabonka uzmicala i klanjala se, Faila je ustala, zadovoljna što je svršeno, a onda stala kada su četiri žene ušle kroz jedan od ulaza bočno od naspramnog ognjišta, sve preznajene u tamnoj i debeloj dvorečanskoj vunenoj odeći. Dejzi Kongar, visoka kao većina muškaraca i šira od njih, išla je ispred ostalih Mudrosti, kao vođa tu, na rubu sopstvenog sela. Edela Gaelin, iz Stražarskog Brda, sa sivim pletenicama i vitka, svojim uspravnim leđima i krutim licem jasno je pokazivala kako smatra da je trebalo da zauzme Dejzino mesto, usled starosti i dugog službovanja, ako ni zbog čega drugog. Elvin Taron, Mudrost iz Devonovog Jahanja, bila je najniža, bucmasta žena prijatnog majčinskog osmeha, koji joj se nije gubio sa lica čak ni kada je primoravala ljude da čine ono što nisu želeli. Poslednja, Mila al'Azar, iz Tarenske Skele, bila je na repu; najmlađa, gotovo dovoljno mlada da bude Edeli kći, uvek je izgledala nesigurno u društvu ostalih.

Faila je ostala da stoji i polako se hladila lepezom. Uistinu je želela da je Perin sada tu. Veoma. Ove žene su imale vlasti u svojim selima koliko i gradonačelnik – ponekad, na neki način, i više od toga – i sa njima se moralo postupati obazrivo, sa dužnim dostojanstvom i poštovanjem. To je sve otežavalo. U Perinovom prisustvu pretvarale su se u glupave devojke, željne da mu udovolje, ali sa njom... U Dvema Rekama vekovima nije bilo plemstva; u sedam pokolenja tu nisu videli čak ni predstavnika dvora u Kaemlinu. Svi su još pokušavali da ustanove kako da se ponašaju prema jednom gospodaru i gospi, pa i ove četiri. Povremeno bi zaboravile da je ona gospa Faila i

videle bi samo mladu ženu čije je venčanje Dejzi vodila pre samo nekoliko meseci. Mogle su one da se klanjaju do milje volje i govore „da, naravno, moja gospo“, a da joj usred toga kažu kako tačno nešto da uradi, ne videći u tome ništa neprilično. *Više me nećeš ostavljati da ovo radim, Perine.*

Sad su joj se poklonile, kako je koja umela, i rekle: „Neka te Svetlost obasja, gospo“, jedna za drugom.

Pošto je protokol ispoštovan, Dejzi je započela a da se nije sasvim ni ispravila. „Još tri dečaka su pobjegla, gospo.“ Ton joj je bio negde na pola puta između poštovanja iskazanog tim rečima i naređivačkog koji je ponekad koristila. „Dav Ajelin, Evin Finigar i Elam Dautri. Pobjegli da vide sveta zbog priča gospodara Perina o tome što se tamo nalazi.“

Faila je iznenađeno zatreptala. Ta trojica teško da su bili dečaci. Dav i Elam su bili stari koliko i Perin, a Evin je bio njenih godina. A Perinove priče, koje je pripovedao retko i s ustezanjem, teško da su sada bile jedini izvor saznanja dvorečke omladine o spoljnom svetu. „Mogu zamoliti Perina da razgovara s vama, ako to želite.“

Promeškoljile su se i Dejzi ga je s iščekivanjem potražila pogledom, dok su Edela i Mila bez razmišljanja zagladile suknje, a Elvin je jednako nesvesno povukla kiku preko ramena i pažljivo je tu namestila. Odjednom su shvatile šta rade i ukočile se, ne gledajući jedna drugu. Kao ni nju. Jedina prednost koju je Faila imala nad njima bila je u tome što je znala kako njen muž utiče na njih. Toliko je puta videla kako ova ili ona biva odlučnija posle sastanka s Perinom, zavetujući se očito da neće dopustiti da joj se tako nešto ponovo dogodi; toliko je puta videla kako njihova odlučnost nestaje bez traga kad se on pojavi. Nijedna nije bila sasvim sigurna da li bi radije imala posla s njim ili s njom.

„To neće biti neophodno“, reče Edela trenutak zatim. „Odbegli dečaci jesu nevolja, ali ne samo to.“ Ton joj je kliznuo malo dalje od „moja gospo“ u poređenju sa Dejzinim, a bucma Elvin dodala je tome osmeh kakav bi majka mogla uputiti mladoj kćerki.

„Kad smo već ovde, draga, mogle bismo uistinu pomenuti još nešto. Vodu. Vidiš, neki su se ljudi zabrinuli.“

„Kiše nema već mesecima“, dodade Edela, a Dejzi klimnu glavom.

Ovaj put Faila nije ni trepnula. Bile su previše bistre da bi pomislile kako Perin može učiniti bilo šta u vezi s tim. „Izvori još daju vode, a Perin je naložio da se iskopaju novi bunari.“ Zapravo, samo je to predložio, ali na svu sreću, svelo se na isto. „A kanali za navodnjavanje iz Vodene šume biće završeni mnogo pre setve.“ To je bilo njeno delo; polovina njiva u Saldeji se navodnjavala, ali ovde niko nije čuo da se tako nešto radi. „Kako god bilo, kiše moraju doći, pre ili kasnije. Kanali su tu samo za svaki slučaj.“ Dejzi ponovo klimnu glavom, sporo, kao i Elvin i Edela. Ali one su to znale jednako dobro kao i ona.

„Nije posredi kiša“, promrmlja Mila. „Bar ne samo ona. Ovo nije prirodno. Vidiš, nijedna od nas ne može slušati Vetar.“ Zgrbila je ramena pred iznenadnim mrštenjem ostalih. Očito je rekla previše i pri tom odala njihove tajne. Navodno, svaka je Mudrost mogla da predvidi vremenske prilike slušanjem Vetra; ili su makar govorile

da mogu to. Ali čak i tako, Mila je uporno nastavila: „Pa, ne možemo! Umesto toga, gledamo u oblake i posmatramo kako se ponašaju ptice, mravi, gusenice i...“ Udahnuvši duboko, uspravila se, ali je i dalje izbegavala poglede ostalih Mudrosti. Faila se pitala kako je uspevala da se izbori sa Ženskim krugom u Tarenskoj Skeli, a nekmoli sa Seoskim savetom. Naravno, i za njih su okolnosti bile jednako nove kao i za Milu; selo je ostalo bez čitavog svog stanovništva kada su došli Troloci i sada su tamo svi bili novi. „Nije ovo prirodno, moja gospo. Prvi snegovi trebalo je da budu ovde pre više nedelja, ali i dalje kao da je leto u jeku. Nismo zabrinute, moja gospo, već uplašene! Ako niko drugi to neće da prizna, ja hoću. Noćima ležim budna. Mesec dana nisam pošteno spavala i...“ Ona začuta, a boja joj buknu u licu kada je shvatila da je možda preterala. Mudrost treba da u svakom trenutku zadrži vlast nad sobom; ne priliči joj da trči okolo i govori kako se plaši.

Ostale skrenuše poglede sa Mile na Failu. Ne rekoše ništa i lica su im bila dovoljno bezizražajna i za Aes Sedai.

Faila je sada shvatila. Mila je izgovorila jednostavnu istinu. Vremenske prilike *nisu* bile prirodne; bile su krajnje *ne*prirodne. Faila je često i sama ležala budna, molila se za kišu, ili još bolje za sneg, pokušavajući da ne misli o onome što vreba iza vreline i suše. A opet, Mudrost je trebalo da ohrabruje ostale. A kome ona da se obrati kada njoj zatreba ohrabrenje?

Možda ove žene nisu znale šta rade, ali došle su na pravo mesto. Deo saveza između plemića i običnog sveta, usađen u Failu od njenog rođenja, bilo je i to da plemići pružaju bezbednost i sigurnost. A u obezbeđenje sigurnosti spadalo je i podsećanje na to da loša vremena ne traju večno. Ako je današnji dan loš, sutra će već biti bolje, a ako ne sutra, ono prekosutra. Želela je da može da bude i sama sigurna u to, ali učili su je da onima ispod sebe daje snagu čak i kad je sama nema, da im umiruje strahove, a ne da ih zarazi svojima.

„Perin mi je pričao o svom narodu pre nego što sam uopšte stigla ovamo“, reče ona. On nije bio hvalisavac, ali ponešto bi izbilo na površinu. „Kad vam tuča polegne useve, kad vam zima pobije polovinu ovčijih stada, latite se posla i nastavite dalje. Kada su Troloci razorili Dve Reke, uzvratili ste borbom, a kada ste skončali s njima, dali ste se na to da sve ponovo izgradite, ne izgubivši ni korak.“ Ne bi poverovala u to da nije i sama videla, ne za ljude s juga. Ovi bi se vrlo dobro snašli u Saldeji, gde su se troločki upadi podrazumevali, ili makar u severnim delovima. „Ne mogu vam reći da će vremenske prilike sutra biti kako treba. Mogu vam reći da ćemo Perin i ja učiniti ono što treba da se učini, sve što može da se učini. I ne moram da vam govorim kako treba da prihvatate ono što vam svaki dan bude doneo, šta god to bilo, te da budete spremni da se suočite sa sledećim. Takvi ljudi niču u Dve Reke. Takvi ste.“

Uistinu si bile mudre. Ako i nisu priznavale sebi zašto su došle, sada su to morale. Da su bile manje bistre, možda bi se uvredile. Ali čak su i reči koje su ranije same izgovorile imale željeni učinak iz usta nekog drugog. Naravno, to je samo po sebi bilo za stid. Propisno su se zbunile i bile su pravo oličenje grimiznih obraza i neizgovorenih želja da budu drugde.

„Pa naravno“, reče Dejzi. Posadivši zdepaste pesnice na zamašne bokove, zagledala se u druge Mudrosti, čikajući ih da joj protivreče. „Rekla sam tako, zar ne? Devojka pametno zbori. Rekla sam upravo to kada smo došle amo. Ta devojka ima pameti u glavi, tako sam rekla.“

Edela šmrknu. „Zar je iko kazao da nisi, Dejzi? Ja to nisam čula. Vrlo dobro ona to radi.“ Faili dodade: „Uistinu, vrlo dobro to radiš.“

Mila se brzo pokloni. „Hvala ti, gospo Faila. Znam da sam isto to rekla pedesetini ljudi, ali kada ti to kažeš, onda nekako...“ Prekide je Dejzino glasno nakašljanje; to je već bilo preterivanje. Milino lice još više pocrvene.

„Ovo je veoma lep rad, moja gospo.“ Elvin se nagnu napred da opipa usku, razdeljenu jahaću suknju koju je Faila volela. „Ipak, ima jedna tarabonska krojačica u Devonovom Jahanju koja bi mogla da sašije i bolje. Ako ne smeta što to kažem. Popričala sam sa njom i ona sada šije samo pristojne haljine, osim za udate žene.“ Taj majčinski osmeh ponovo joj se pojavi na licu, istovremeno i povlađujući i neumoljiv. „Ili ako se udvaraju. Divne stvari šije. Ma bilo bi joj zadovoljstvo da poradi s tvojom bojom i figurom.“

Dejzi poče ponovo da se samozadovoljno osmehuje pre nego što je druga žena stigla da završi. „Tril Marza, evo ovde, u Emondovom Polju, već šije gospi Faili desetak haljina. I predivnu odoru.“ Elvin se uspravi, a Edela napući usta, dok je čak i Mila izgledala zamišljeno.

Što se Faile ticalo, primanja su svršena. Domanskoj krojačici trebala je čvrsta ruka i neprekidna budnost kako ne bi Failu odenula za dvor u Ebou Daru. Odora je Dejzi pala na pamet, kao iznenađenje, pa čak i ako bude po saldejskoj modi, a ne po domanskoj, Faila nije znala za koje će je prilike oblačiti. Proći će mnogo vremena pre nego što u Dvema Rekama ne počnu da se održavaju balovi ili promenade. Prepuštene sebi, Mudrosti će ubrzo početi da se takmiče u tome koje će je selo odenuti.

Ponudila im je čaja, sa nehajnom napomenom da mogu razgovarati o tome kako da osokole ljude kad su vremenske prilike posredi. To je posle poslednjih nekoliko minuta bilo malčice preterano, te se umalo nisu saplitala jedna o drugu utrkujući se u izrazima žaljenja zbog obaveza koje im neće dopustiti da ostanu.

Zamišljeno ih je posmatrala kako odlaze, sa Milom na začelju kao i obično, poput deteta koje zaostaje za starijim sestrama. Moglo bi se tiho popričati sa nekim pripadnicama Ženskog kruga u Tarenskoj Skeli. Svakom selu je potreban jak gradonačelnik i jaka Mudrost da zastupa interese stanovništva. Tiho, pažljivo popričati. Kada je Perin saznao da je razgovarala sa ljudima u Tarenskoj Skeli pre izbora gradonačelnika – ako neki čovek ima dovoljno pameti i snage za nju i Perina, zašto da oni koji će za njega glasati ne saznaju kako ga ona i Perin podržavaju? – kada je to otkrio... On je blag čovek, teško se žesti, ali ona se za svaki slučaj zaključala u spavaću sobu i sačekala da se on ohladi. Što se zbilo tek kada je obećala da se više neće „mešati“ ni u jedan izbor za gradonačelnika, bilo otvoreno, bilo njemu iza leđa. To poslednje nije bilo ni najmanje pošteno od njega. Osim toga, bilo je krajnje nezgodno. Ali nije mu palo na pamet da pominje glasanje Ženskog kruga. Pa, ono što ne zna doneće mu mnogo toga dobrog. I Tarenskoj Skeli, isto tako.

Pomisao na njega nagnala ju je da se seti onoga što je sama sebi obećala. Pernata lepeza pomerala se sve brže. Danas nije bio najgori dan kad su posredi besmislice, pa čak ni najgori dan sa Mudrostima – nije bilo pitanja o tome kada bi gospodar Perin mogao da očekuje naslednika, blažena nek je Svetlost! – ali možda je nepopustljiva vrućina konačno prikovala njenu razdražljivost za neko lepljivo mesto. Perin će *obavljati* svoju dužnost, ili...

Iznad palate se prolomi grmljavina, a munja obasja prozore. U Faili naraste nada. Ako padne kiša...

Potrčala je tiho u svojim cipelicama da potraži Perina. Želela je da podeli kišu s njim. I nameravala je i dalje da mu uputi nekoliko oštrih reči. I više od nekoliko, ako bude neophodno.

Perin je bio tamo gde je i očekivala da će biti, skroz gore na drugom spratu, na pokrivenoj prednjoj verandi, kovrdžavi muškarac u običnom smeđem kaputu, snažnih ramena i mišica. Širokih leđa okrenutih prema njoj, naslanjao se na jedan stub verande. Zurio je dole u zemlju, a ne uvis u nebo. Faila stade na vratima.

Grmljavina ponovo zatutnja, a plava munja sevnu nebom. Munja od vreline, iz vedra neba. Bez ikakve naznake kiše. Nije dolazila kiša da prekine vrućinu. Niti sneg za njom. Znoj joj se rosio na licu, ali ona je zadrhtala.

„Primanja su završena?“, reče Perin i ona se žacnu. Nije ni podigao glavu. Ponekad joj je bilo teško da se seti koliko mu je sluh osetljiv. Ili ju je možda namirisao; nadala se da je posredi bio parfem, a ne znoj.

„Pomislila sam da ću te možda zateći sa Gvilom ili Halom.“ To je bila jedna od njegovih najgorih mana; ona se trudila da obuči sluge, dok su oni za njega bili samo ljudi sa kojima će se smežati i popiti po vrč piva. Makar nije bio sklon švrljanju poput mnogih drugih muškaraca. Nikada nije pomislila da je Kala Koplín prihvatila službu u palati zato što se nadala da bi za gospodara Perina mogla činiti i nešto više od nameštanja postelje. On nije čak ni primetio kada je Faila terala Kalu napolje cepkom za potpalu.

Kada mu je prišla, videla je šta on to posmatra. Dva muškarca, goli do pojasa, dole su radili sa mačevima za obuku. Tam al'Tor je bio čvrsto građen, prosedi čovek, dok je Aram bio vitak i mlad. Aram je brzo učio. Veoma brzo. Tam je bio vojnik i mačevalac, ali Aram ga je baš pritiskao.

Oči joj bez razmišljanja predoše na šatore u polju sa kamenom međom, pola milje prema Zapadnoj šumi. Ostali Krpari ulogorili su se među poludovršenim kolima nalik na kućice na točkovima. Naravno, oni više nisu priznavali Arama kao jednog od svojih, još otkad je uzeo taj mač u ruku. Tuata'ani nikada nisu pribegavali nasilju, ni zbog kakvog razloga. Zapitala se hoće li otići kao što su namerili kada kola koja su Troloci spalili budu zamenjena. Posle okupljanja onih koji su se skrivali u čestaru, i dalje ih je bilo jedva nešto više od stotinu. Možda i hoće, ostavljajući za sobom Arama jer je tako sam izabrao. Nikad nije čula da se ijedan Tuata'an negde trajno skrasio.

Ali opet, ljudi u Dvema Rekama govorili su kako se tamo nikada ništa ne menja, da bi se posle Troloka mnogo toga promenilo. Emondovo Polje, samo nekoliko stotina

koraka južno od palate, bilo je veće nego kada ga je prvi put videla, i sve spaljene kuće bile su ponovo podignute, a gradile su se i nove. Neke su bile od opeke, što je bila još jedna novotarija. A neke sa crepovima na krovovima. Po brzini kojom su novi domovi nicali, moglo se očekivati da palata ubrzo bude u selu. Pričalo se o zidu, za slučaj da se Troloci vrate. Promena. Šaćica dece sledila je visokog Loijala jednom seoskom ulicom. Prošlo je samo nekoliko meseci otkad je prizor Ogijera, sa čupavim ušima i nosom širokim gotovo koliko i celo njegovo lice, upola višeg od svakog muškarca, privlačio svu seosku decu da zijaju u čudu, kao i majke koje su u užasu hitale da ih zaštite. Sada su majke slale svoju decu Loijalu da im čita. Stranci u čudno skrojanim kaputima i haljinama mešali su se sa žiteljima Emondovog Polja i izdvajali se jednako koliko i Loijal, ali ih niko ne bi dvaput pogledao, baš kao ni tri seoska Aijela, neobične, visoke ljude u smeđoj i sivoj odeći. Do pre nekoliko nedelja tu su bile i dve Aes Sedai, pa čak ni one nisu izazivale ništa više do naklona i knikseva punih poštovanja. Promena. Dva jarbola za zastave na Zelenilu, nedaleko od Vinskog izvora, videla su se iznad krovova; jedan sa crvenom vučjom glavom i crvenim porubom, Perinovima novim znamenjem, drugi sa grimiznim orlom u letu kao oznakom Maneterena. Maneteren je nestao u Troločkim ratovima, pre oko dve hiljade godina, ali ova zemlja bila je njegov deo i Dve Reke podizale su taj barjak gotovo jednodušno. Promena a nisu ni slutili koliko velika, koliko neumoljiva. Ali Perin će ih provesti do onoga što ih čeka. Učiniće to uz njenu pomoć.

„Nekada sam lovio zečeve sa Gvilom“, reče Perin. „On je samo nekoliko godina stariji od mene i povremeno me je vodio u lov.“

Bio joj je potreban trenutak da se seti o čemu on to govori. „Gvil pokušava da nauči kako da bude sluga. Ne pomažeš mu time što ga pozivaš da popušite lulu u štalama i pričate o konjima.“ Ona udahnu duboko i polako. Ovo neće biti lako. „Imaš dužnost prema ovim ljudima, Perine. Koliko god teška bila, koliko god ne hteo da je obavljaš, moraš vršiti svoju dužnost.“

„Znam“, reče on tiho. „Osećam kako me vuče.“

Glas mu je bio tako čudan da je pružila ruku da ga dogradi za kratku bradu i naterala ga da spusti pogled na nju. Njegove zlatne oči, za nju još jednako neobične i tajanstvene kao i oduvek, izgledale su tužno. „Kako to misliš? Možda ti se Gvil dopada, ali on...“

„Rand je posredi, Faila. Potreban sam mu.“

Grč koji je pokušavala da porekne steže se još jače u njoj. Ubedila je sebe da je opasnost nestala zajedno sa Aes Sedai. Bilo je to glupo od nje. Udala se za ta'verena, čoveka čija je sudbina bila da živote oko sebe prilagođava obliku koji je Šara zahtevala, a on je odrastao kraj još dva ta'verena, među kojima je jedan bio Ponovorođeni Zmaj lično. Bio je to deo njega koji je morala da deli s drugima. Nije želela da deli makar i vlas, ali bilo je tako. „Šta ćeš učiniti?“

„Otići ću.“ Pogled mu se načas pomerio i njene oči pošle su za njim. Uza zid je bio oslonjen težak kovački čekić i sekira sa zlokobnim sečivom u obliku polumeseca i držaljkom dugačkom čitav korak. „Nisam mogao...“ Glas mu je gotovo prešao u šapat.

„Nisam mogao da smislim kako da ti kažem. Poći ću noćas kada svi budu spavali. Mislim da nema mnogo vremena, a može biti baš daleko. Gazda Al'Tor i gazda Kauton pomoći će ti s gradonačelnicima, ako ti bude potrebno. Razgovarao sam s njima.“ Pokušao je da zazvuči vedrije, i bio je to sažaljenja vredan trud. „I tako ne bi trebalo da imaš nevolja s Mudrostima. Čudno; kada sam bio mali, Mudrosti su mi uvek izgledale tako zastrašujuće, ali zapravo je lako s njima, samo ako si odlučna.“

Faila stisnu usne. Dakle, razgovarao je sa Tamom al'Torom i Abelom Kautonom, zar ne, ali ne i sa njom? A tek Mudrosti! Volela bi da se on nađe u njenoj koži makar na jedan dan, pa da vidi koliko je lako s Mudrostima. „Ne možemo poći tako brzo. Potrebno je vreme da se pripremi odgovarajuća pratnja.“

Perinove oči se skupiše. „Mi? Ti ne ideš! Biće...!“ On se nakašlja, pa nastavi blažim glasom. „Biće najbolje da jedno od nas ostane ovde. Ako gospodar ode, gospa treba da ostane i brine se o svemu. To ima smisla. Svakog dana je sve više izbeglica. Treba rešavati sve te sporove. Ako pođeš i ti, ovde će biti gore nego u vreme Troloka.“

Kako je mogao da pomisli da ona neće primetiti tako nespretan izgovor? Namerao je da kaže kako će biti opasno. Kako je ta njegova želja da je zaštititi od opasnosti mogla uvek da izazove toplinu u njoj i istovremeno je toliko razbesni? „Učinićemo kako ti misliš da je najbolje“, reče ona blago i on podozrivo trepnu, počea se po bradi, pa klimnu glavom.

Sada je bilo samo neophodno da ga uveri u to šta je zaista najbolje. Makar nije izričito rekao da ona *ne sme* da ide. Mogla je s jednakim uspehom rukama da pomeri ambar i da promeni njegovo mišljenje, kada se on jednom odluči, ali uz malo pažnje to se dalo izbeći. Obično.

Ona ga iznebuha zagrlila i zabi lice u njegova široka prsa. Snažne šake blago su joj gladile kosu; verovatno je mislio da je zabrinuta zbog njegovog odlaska. Pa, i jeste to bila, na neki način. Samo ne zbog njegovog odlaska bez nje; on još nije shvatio šta znači oženiti se Saldejkom. Tako su se dobro slagali daleko od Randa al'Tora. Zašto je Ponovorođenom Zmaju Perin sada potreban, toliko da je Perin to mogao da oseti preko silnih stotina liga što su ih razdvajale? Zašto ima tako malo vremena? Zašto? Perinu je košulja bila splepljena za oznojene grudi i neprirodna vrešina oblivala joj je lice znojem, ali Faila je sva uzdrhtala.

S jednom rukom na balčaku, Gavin Trakand je dlanom cupkao kamičak dok je iznova obilazio svoje ljude i proveravao njihove položaje oko brda prekrivenog drvećem. Suvi vreli vetar koji je nosio prašinu preko talasastih smeđih livada lepršao je zelenim plaštom na njegovim plećima. Nije se videlo ništa osim mrtve trave, raštrkanih čestara i ponekog sparušenog žbuna. Toliko je prostora morao pokriti ljudima koje je imao, ako do borbe tu dođe. Grupisao je po pet mačevalaca-pešaka, sa strelcima pedeset koraka iza njih, uzbrdo. Još pedeset ih je čekalo sa kopljima i konjima blizu tabora na vrhu, da budu otposlati gde zatreba. Nadao se da danas to neće biti potrebno.

Na početku je bilo manje Omladinaca, ali njihov ugled dovodio je nove regrute. Uvećani broj bio je od koristi: nijednom regrutu nije bilo dozvoljeno da napusti Tar Valon pre nego što ispuni zahteve. Nije posredi bilo to što je danas očekivao borbu više nego nekog drugog dana, već saznanje da ona najčešće dolazi kad joj se ne nadaš. Samo bi Aes Sedai čekale do poslednjeg trena da čoveku nešto saopšte, kao na primer to šta će se danas zbiti.

„Je li sve u redu?“, reče on, zastavši kraj grupe mačevalaca. Uprkos vrućini, neki su nosili zelene plaštove tako da se video Gavinov beli vepar u jurišu izvezen na grudima.

Džisao Hamora bio je najmlađi, još se dečaćki osmehivao, ali isto tako je bio jedini od petorice s malom srebrnom kulom na okovratniku, što ga je označavalo kao veterana iz bitke u Beloj kuli. Odgovorio je: „Sve u redu, gospodaru.“

Omladinci su zaslužili svoj naziv. Sam Gavin, koji je navršio još neku povrh dvadesete, bio je među najstarijima. Pravilo je bilo da ne prihvataju nikoga ko je služio u bilo kojoj vojsci, ili nosio oružje za ma kog gospodara ili gospu, pa čak ni one koji su radili kao čuvari trgovaca. Prvi Omladinci otišli su u Kulu kao dečaci i mladići, da ih obuču Zaštitnici, najbolji mačevaoci, najbolji borci na svetu, i nastavili su s tom tradicijom, makar delimično, iako ih Zaštitnici više nisu obučavali. Mladost nije bila nedostatak. Održali su malo slavlje pre samo nedelju dana zbog prvih brčića koje je Bendži Dalfor obrijao a da nije posredi bilo paperje, a i on je na obrazu imao ožiljak iz borbe u Kuli. Aes Sedai su bile previše zauzete da bi Lečile u danima neposredno pošto je Sijuan Sanče razrešena zvanja Amirlin. Možda bi ona još bila Amirlin da se Omladinci nisu suočili sa mnogim negdašnjim učiteljima i pobedili ih u dvoranama Kule.

„Ima li ovo ikakvog smisla, gospodaru?“, upita Hal Moir. On je bio dve godine stariji od Džisaa, i poput mnogih koji nisu imali na sebi srebrnu kulu, žalio je što nije bio tamo. Naučiće već. „Aijelima ni traga ni glasa.“

„Misliš da je tako?“, Ne odmerivši težinu kamena u ruci kako ne bi bilo upozorenja, Gavin ga hitnu što je jače mogao u jedini žbun dovoljno blizu da se pogodi, kržljiv i mali. Začu se samo šuštanje mrtvog lišća, ali grm se zatresao malčice više nego što bi trebalo, kao da je čovek nekako skriven iza njega pogođen na neko osetljivo mesto. Novajlijama se oteše usklici; Džisao samo malo izvuče mač. „Jedna Aijelka, Hale, može da se krije iza neravnine na tlu o koju se ti čak ni sapleo ne bi.“ Iako je Gavin o Aijelima znao samo ono što je čitao u knjigama, ipak, pročitao je sve knjige koje je uspeo da pronađe u biblioteci Bele kule, svih onih koji su se zaista borili protiv njih, sve knjige vojnika koji su izgleda znali o čemu govore. Čovek se morao pripremiti za budućnost, a činilo se da je budućnost sveta rat. „Ali ako Svetlost bude dobra prema nama, danas neće biti borbe.“

„Gospodaru!“, začu se povik s brda kada je osmatrač ugledao ono što je upravo opazio i on. Nekoliko stotina koraka zapadno, tri žene izlazile su iz malog čestara i prilazile brdu. Zapad; iznenađenje. Ali Aijeli su oduvek voleli iznenađenja.

Čitao je da se aijelske žene bore rame uz rame s muškarcima, ali ove nikada ne bi mogle da se bore u tim tamnim teškim suknjama i belim bluzama. Oko ruku su imale

obavijene šalove, uprkos vrelini. Opet, kako su stigle neprimjećene do tog čestara? „Oči držite otvorene, ali ne i upravljene prema njima“, reče on, a onda sam sebe ne poslušao sa zanimanjem osmotrivši tri Mudre, izaslanice iz Šaido Aijela. To su mogle biti samo one.

Prilazile su dostojanstvenim korakom, baš kao da se ne približavaju velikoj grupi naoružanih ljudi. Kosa im je bila dugačka, do struka – on je čitao da se Aijelke šišaju na kratko – i svezana pozadi presavijenim maramama. Imale su na sebi toliko narukvica, dugačkih ogrlica od zlata, srebra i slonovače da je svetlucanje trebalo da ih oda na milju odatle.

Pravih leđa i gordih lica, tri žene su prošle kraj mačevalaca uputivši im jedva koji pogled, a onda pošle uzbrdo. Vodila ih je žena zlatne kose, a komotne bluze razvezane tako da joj se naziralo pozamašno osunčano poprsje. Ostale su bile sedokose, smežuranih lica; ona je sigurno bila upola mlađa od njih.

„Ne bih imao ništa protiv da onu zamolim za ples“, reče jedan Omladinac s divljenjem kada su žene prošle kraj njega. Bio je dobrih deset godina mlađi od zlatokose.

„Ja ne bih da sam na tvom mestu, Arvine“, reče Gavin suvo. „Mogla bi pogrešno to da shvati.“ Čitao je o tome da Aijeli bitku nazivaju „ples“. „Osim toga, pojela bi ti džigericu za večeru.“ Uhvatio je načas pogled njenih svetlozelenih očiju i nikada nije video nemilosrdnije od njih.

Posmatrao je Mudre dok su se pele uzbrdo, do mesta gde je pet-šest Aes Sedai čekalo sa svojim Zaštitnicima. Tačnije, one koje su imale Zaštitnike; dve su bile iz Crvenog ađaha, a Crvene ih nikad nisu imale. Kada su žene iščezle u jednom od visokih belih šatora i kada su Zaštitnici stali oko njega da ga čuvaju, Gavin je nastavio obilazak brda.

Omladinci su bili na oprezu otkad se raščuo glas o prispeću Aijelki, i to mu nije bilo drago. Trebalo je da budu tako budni i pre toga. Čak i oni koji nisu imali na sebi srebrnu kulu većinom su učestvovali u bitkama oko Tar Valona. Gospodar kapetan Emon Valda, Beli plašt koji je zapovedao, povukao je bezmalo sve svoje ljude na zapad pre više od mesec dana, ali šačica je ostala kako bi pokušala da zadrži na okupu bandite i siledžije koje je Valda okupio. Ako ništa drugo, Omladinci su makar njih rasterali. Gavin je priželjkivao da su mogli da oteraju i Valdu – Kula je svakako držala sopstvene vojnike daleko od čarki, i jedini razlog da Beli plaštovi budu ovde jeste da vide koliko bi oni mogli nauditi Kuli – ali podozreo je da Valda ima i lične razloge. Verovatno naređenja Pedrona Nijala, i Gavin bi mnogo toga dao da sazna kakva su ta naređenja bila. Mrzeo je da bude u neznanju. Bilo je to kao da ispipava sebi put u mraku.

Zapravo, priznao je to, bio je razdražen. Ne samo zbog Aijela već i zbog toga što mu za ovaj sastanak ništa nije rečeno sve do jutros. Nije mu rečeno ni to kuda idu, sve dok ga na stranu nije odvela Koiren Sedai, Siva sestra koja je vodila Aes Sedai. Elaida je bila ćutljiva i nadmena kada je bila savetnica njegove majke u Kaemlinu; otkad se uzdigla do Amirlin Tron, prema njoj je stara Elaida izgledala otvorena i topla. Nema sumnje da ga je naterala da organizuje ovu pratnju kako bi bio što dalje od Tar Valona.

Omladinci su se svrstali uz nju u borbi – staroj Amirlin Dvorana je oduzela Štap i ešarpu; pokušaj da se ona oslobodi bio je pobuna protiv zakona, jasno i jednostavno – ali Gavin je gajio sumnje u pogledu svih Aes Sedai mnogo pre nego što je čuo optužbe protiv Sijuan Sanče. To da su povukle vezice tako da prestoli zaplešu pominjalo se toliko često da je prestao da obraća pažnju, ali onda je video kako se vezice povlače. Ili u najmanju ruku učinak toga, a njegova sestra Elejna je plesala, i otplesala izvan njegovog vidokruga, a možda čak i van svakog postojanja. Ona, i još jedna. Borio se da zadrži Sijuan u zatvoru, a onda okrenuo ćurak i dozvolio joj da pobjegne. Ako Ela-ida ikada to otkrije, ni majčina kruna neće mu sačuvati život.

Čak i sa tim, Gavin je odabrao da ostane, zato što je njegova majka uvek podržavala Kulu, zato što mu je sestra želela da postane Aes Sedai. I zato što je to želela još jedna žena – Egvena al'Ver. Nije imao prava čak ni da misli o njoj, ali ako napusti Kulu, napustiće i nju. I zbog tako tanušnih razloga čovek je odabrao svoju sudbinu. Ali saznanje da su tanušni nije ih nimalo promenilo.

Zapiljio se besno u svenule, vetrovite pašnjake, dok je hodao od položaja do položaja. I tako se našao tu, u nadi da Aijeli neće odlučiti da napadnu uprkos – ili upravo zbog – onoga o čemu Šaido Mudre razgovaraju sa Koiren i ostalima. Podozrevao je da ih tamo ima dovoljno da ga savladaju iako ima pomoć Aes Sedai. Zaputio se prema Kairhijenu i nije znao šta da misli o tome. Koiren ga je naterala da sačuva svoj zadatak u tajnosti, i čak i tada kao da se plašila onoga što mu je govorila. Verovatno i jeste osećala strah. Uvek je najbolje bilo pažljivo ispitati ono što Aes Sedai kažu – one nisu umele da lažu, ali su zato znale da zavrte istinu kao čigru – pa čak ni tako nije uspeo da nađe skrivena značenja. Šest Aes Sedai išle su da zamole Ponovorođenog Zmaja da ih otprati do Kule, sa Omladincima pod zapovedništvom sina kraljice Andora u počasnoj pratnji. Mogao je postojati samo jedan razlog, koji je tako očito prenerazio Koiren da je samo natuknula ponešto o njemu. Gavina je takođe prenerazio. Elaida je nameravala da objavi svetu kako Bela kula podržava Ponovorođenog Zmaja.

To je bilo bezmalo za nevericu. Elaida je bila Crvena pre nego što je postala Amirlin. Crvene su mrzele i samu pomisao na muškarce koji usmeravaju; doduše, one nisu imale naročito mišljenje o muškarcima uopšte. A opet, pad nekada nepobedivog Kamena Tira, ispunjenje proročanstva, govorilo je da je Rand al'Tor Ponovorođeni Zmaj, i čak je i Elaida govorila da nastupa Poslednja bitka. Gavin je jedva mogao da spoji preplašeno seljače koje je bukvalno upalo u Kraljevsku palatu u Kaemlinu sa čovekom iz glasila koje su dopirale rekom Erinin do Tar Valona. Pričalo se da je povešao tairenske visoke lordove i dozvolio Aijelima da poharaju Kamen. Svakako je doveo Aijeje preko Kičme sveta, tek drugi put posle Slamanja, da opustoše Kairhijen. Možda je to bilo ludilo. Gavinu se Rand al'Tor prilično dopadao; žalio je što se ovaj izmetnuo u takvog čoveka.

Kada se vratio do Džisaove grupe, još se neko ukazao na zapadu: torbar sa šljampavim šeširom, koji je vodio mršavu tovarnu mazgu. Išao je pravo prema brdu i ugledao ih je.

Džisao se pomeri, a onda ponovo umiri kada mu je Gavin dodirnuo ruku. Gavin je znao šta mladić misli, ali ako Aijeli odluče da tog prikana ubiju, oni tu neće moći ništa da urade. Koiren neće biti nimalo zadovoljna ako on započne bitku protiv ljudi s kojima ona razgovara.

Torbar je bezbrižno tabanao, baš pored žbuna koji je Gavin gađao kamenom. Mazga poče nasumično da pase smeđu travu dok je čovek skidao šešir, opisivao njime luk kojim je sve njih obuhvatio, a onda stao da prljavom maramom briše lice obraslo prosedom bradom. „Neka vas Svetlost obasja, gospodari moji. Dobro ste opremljeni za putovanje u ova opasna vremena, što svako videti može, ali ako ipak ima kakve sitnice koja bi vam mogla zatrebati, stari Mil Tesen verovatno to ima u svojim bisagama. A nižih cena nema na deset milja odavde, gospodari moji.“

Gavin je sumnjao da u krugu od deset milja postoji ijedna farma. „Opasna vremena, uistinu, gazda Tesene. Zar se ne plašiš Aijela?“

„Aijela, gospodaru moj? Oni su svi dole kod Kairhijena. Stari Mil može da nanjuši Aijela, jašta. Istina, kamo lepe sreće da ima kojeg ovde. Lepo je trgovati s Aijelima. Oni imaju mnogo zlata. Iz Kairhijena. I ne diraju torbare. Svi to znaju.“

Gavin se uzdrža da ne upita zbog čega onda, kad je već toliko dobro trgovati s Aijelima u Kairhijenu, čovek nije zapucao na jug. „Kakve su vesti iz sveta, gazda Tesene? Mi smo sa severa, tako da ti možda znaš nešto što još sa juga nije doprlo do nas.“

„O, na jugu se mnogo toga velikog dešava, gospodaru moj. Čuo si za Kairhijen? Za onoga što sebe naziva Zmajem i tako to?“ Gavin klimnu glavom, pa ovaj nastavi. „E, taj vam je sad zauzeo Andor. Pa, najvećim delom, makar. Njihova je kraljica mrtva. Neki vele da će osvojiti čitav svet pre...“ On zamuče skiknuvši prigušeno pre nego što je Gavin shvatio da je čoveka ščepao za revere.

„Kraljica Morgaza je mrtva? Govori, čoveče! Brzo!“

Tesen zakoluta očima u potrazi za pomoći, ali progovori, brzo. „Tako kažu, gospodaru moj. Stari Mil to ne zna, ali misli da je istina. Svi tako vele, gospodaru moj. Svi kažu kako je taj Zmaj to uradio. Gospodaru? Guša starog Mila, gospodaru! Gospodaru!“

Gavin trže ruke kao da se opekao. Osećao je kako gori iznutra. Drugu je gušu želeo u šakama. „A kći naslednica?“ Glas mu je zazvučao daleko. „Ima li glasa o kćeri naslednici, Elejni?“

Tesen je ustuknuo za dugi korak čim je ostao slobodan. „Ne koliko stari Mil zna, gospodaru. Neki kažu da je i ona mrtva. Neki vele da ju je ubio, ali stari Mil nije siguran u to.“

Gavin je polako klimao glavom. Jedna misao dizala se u njemu kao sa dna bunara. *Moja krv prolivena pre njene; moj život dat pre njenog.* „Hvala ti, gazda Tesene. Ja...“ *Moja krv prolivena pre njene...* To je bio zavet koji je položio kada je bio jedva dovoljno visok da zaviri u Elejninu kolevku. „Možeš trgovati... Nekima od mojih ljudi možda je potrebno...“ Gareth Brin je morao da mu objasni šta to znači, ali još tada je znao da mora ispuniti taj zavet makar omanuo u svemu ostalom u životu. Džisao i

ostali su ga zabrinuto posmatrali. „Postarajte se za torbara“, reče on Džisau grubo i okrenu mu leđa.

Majka mu je mrtva, i Elejna. Samo glasina, ali ponekad su glasine koje se pojave na svačijim usnama umele da se obistine. Načinio je pet-šest koraka uzbrdo prema taboru Aes Sedai pre nego što je to i shvatio. Šake su ga bolele. Morao je da ih pogleda da bi shvatio kako ih hvata grč od stiska na balčaku, te ih je na silu odvojio. Koiren i ostale smerale su da odvedu Randa al'Tora do Tar Valona, ali ako je njegova majka mrtva... Elejna. Ako su njih dve mrtve, on će već proveriti može li Ponovorođeni Zmaj poživeti sa srcem proburaženim mačem.

Namestivši šal sa crvenim porubom, Katerina Alrudin ustala je sa jastuka zajedno s ostalim ženama u šatoru. Umalo nije šmrknula kada je Koiren, bucmašta i nadmena, objavila: „Kako je dogovoreno, tako će i biti.“ Bio je to sastanak sa divljacima, a ne zaključenje sporazuma između Kule i vladara.

Aijelke nisu odgovarale nimalo žustrije, nisu izgledale nimalo izražajnije nego kada su tek prispele. To je donekle bilo iznenađujuće; kraljevi i kraljice odavali su svoja najdublja osećanja kad bi se suočili sa dve ili tri Aes Sedai, a nekmoli sa njih šest; ovi prosti divljaci trebalo je do sada već vidno da se tresu. Možda i nije trebalo da bude gotovo nikakve reakcije. Njihova predvodnica – ime joj je bilo Sevana, praćeno nekakvim besmislicama poput „septa“, „Šaido Aijel“ i „mudra“ – rekla je: „Dogovoreno je, pod uslovom da mu vidim lice.“ Imala je zvoljan izraz, a bluzu je nosila razvezanu kako bi privukla muške oči sebi; to što su Aijelke odabrale nju za predvodnicu pokazivalo je koliko su neotesane. „Hoću da ga vidim, i da on vidi mene kada bude poražen. Tek će tada vaša Kula biti u savezu sa Šaidoima.“

Naznaka žudnje u njenom glasu nagna Katerinu da suspregne osmeh. Mudra? Ta Sevana uistinu je bila budala. Bela kula nije imala saveznike; postojali su samo oni koji su služili njenim ciljevima svojevoljno i oni koji su to činili pod prisilom, niko drugi.

Blago zatezanje uglova Koireninih usta odalo je njenu razdraženost. Siva je bila dobar pregovarač, ali volela je da se sve dovede pod konac, da svaki korak ide upravo onako kako je bilo i zamišljeno. „Van svake sumnje, usluga koju nam učinite doneće vam ono što tražite.“

Jedna sedokosa Aijelka – Tarva, ili tako nekako – skupi oči, ali Sevana klimnu glavom, čuvši ono što je Koiren želela da ova čuje.

Koiren pođe da otprati Aijelke čak do podnožja brda, zajedno s Erijan, Zelenom, i Nesunom, Smeđom, te sa pet Zaštitnika koje su delile. Katerina je došla do ruba šumarka da to posmatra. Po dolasku, Aijelkama je bilo dopušteno da se popnu same, kako i priliči umolnicama, ali sada im je ukazana sva čast kako bi poverovale da su uistinu prijatelji i saveznici. Katerina se upitala jesu li dovoljno civilizovane da prepoznaju takve tanane nijanse.

Gavin je bio tamo dole, sedeo je na kamenu i zurio u daljinu preko pašnjaka. Šta bi taj mladić pomislio kada bi saznao da su on i ta deca s njim tu samo da bi bili što dalje